

NAŠA ŽILINSKÁ DIECÉZA

7

DUCHOVNO-SPOLOČENSKÝ ČASOPIS PRE CELÚ RODINU

2021

S JOZEFOM A MÁRIOU
K JEŽIŠOVI

NOVÁ ETAPA
SLUŽIEB NÚDZNYM

DOBRY STROM,
DOBRE OVOCIE

POMÔŽ

OPRAVIŤ MÔJ DOM...

Číslo účtu na obnovu Katedrály Najsvätejšej Trojice
Transparentný účet: SK76 0900 0000 0051 6809 6264
Bežný účet: SK97 1100 0000 0026 2586 5679
Ďakujeme Vám

Táto elektronická kniha bola zakúpená v internetovom kníhkupectve Zachej.sk.

Meno a priezvisko kupujúceho: Marián Majda

E-mail: majdamarian@gmail.com

Upozorňujeme, že elektronická kniha je dielom chráneným podľa autorského zákona a je určená len pre osobnú potrebu kupujúceho. Kniha ako celok ani žiadna jej časť nesmie byť voľne šírená na internete, ani inak ďalej zverejňovaná. V prípade ďalšieho šírenia neoprávnene zasiahnete do autorského práva s dôsledkami podľa platného autorského zákona a trestného zákonníku. Veľmi si vážime, že e-knihu ďalej nešírite. Len vďaka Vaším nákupom dostanú autori, vydavatelia a kníhkupci odmenu za svoju prácu. Ďakujeme, že tak prispievate k rozvoju literatúry a vzniku ďalších skvelých kníh. Ak máte akékoľvek otázky ohľadom použitia e-knihy, neváhajte nás prosím kontaktovať na adrese zachej@zachej.sk

OBSAH

ZO ŽIVOTA DIECÉZY	4 – 15
Jozef Možiešik: S Jozefom a Máriou k Ježišovi	4 – 5
Mária Macušová: Biblická olympiáda v online priestore	6 – 7
Gabriela Kvasnicová: Rovnianský rezbár: „Moje sú len ruky“	12 – 13
Peter Dubec: Naša katedrála (22. časť)	14 – 15
KTO JE MÔJ BLÍŽNY? Zdenka Lukáčiková a Daniela Velčicová: Nová etapa služieb núdznym	16 – 17
SELFIE SO ŽILINSKOU DIECÉZOU Ján Hrkút: Selfie s Dušanom Peckom	20 – 21
ROZHOVOR Gabriela Kvasnicová: Pandémia bez psychickej ujmy	22 – 24
DVAJA Z JEDNÉHO PÁRU Gabriela Kvasnicová: Dobry strom, dobré ovocie	25 – 27
SVEDECTVO Jana Ivanišová: Je darom robiť takúto prácu	28 – 29
CIRKEV VO SVETE Ľudmila Brezová: Nigéria: Je možné zabudnúť...?	30 – 31
CIRKEV A SPOLOČNOSŤ Dušan Václav: Krajina rastie prostredníctvom dialógu	32 – 33
RELAX	35 – 38

ROČNÍK: 10. ČÍSLO: 7. VYŠLO: 2. 7. 2021

Uzávierka podkladov augustového čísla: 12. 7. 2021

VYCHÁDZA: mesačne

Zaregistrované na Ministerstve kultúry SR • EV 4517/12, ISSN 1338-6492

VYDÁVA: Inštitút Communio,

Jána Kalinčiaka 1, 010 01 Žilina, Slovensko

IČO: 45733635, www.icommunio.sk

ADRESA REDAKCIE: Jána Kalinčiaka 1, P.O.Box B-46,

010 01 Žilina, Slovensko

EMAIL: nasadieceza@gmail.com, TEL.: 041/5658434

WEB: nasadieceza.sk

IBAN: SK88 1100 0000 0029 2684 3940

ŠÉFREDAKTOR: Zdeno Pupík

ODBORNÁ A DUCHOVNÁ SPOLUPRÁCA: Peter Holbička

VEDÚCI VYDANIA: Miroslav Leitner

REDAKCIA: Gabriela Kvasnicová, Dušan Václav

GRAFICKÁ ÚPRAVA: Tibor Majerčík

SOCIÁLNE SIETE: Alojz Mičieta, Juraj Malobický

TLAČ: P+M, Budovateľská 1672/16, Turany

FOTO NA TITULNEJ STRANE: Gabriela Kvasnicová

INZERCIA: nasadieceza@gmail.com

IMPRIMATUR: Tomáš Galis, žilinský biskup, 27. 1. 2012, prot. č. 404/2012.

Akémkoľvek kopírovanie publikácie, prípadne jej častí, je možné len po predchádzajúcom písomnom súhlase vydavateľa. Za obsah inzercie zodpovedá objednávateľ.

VÝROBNÉ NÁKLADY: 1 €

EDITORIÁL

Dušan Václav

NEZABUDNIME NA PRAVDU O TROCH GROŠOCH

V tomto čísle sme sa viac venovali seniorom – titulná fotografia, svedectvo manželov, práca so seniormi v domove sociálnych služieb, púť seniorov v Lednických Rovniach. Sme radi, že ich máme uprostred nás. Svätý Otec František ustanovil, aby sa štvrtá júlová nedeľa slávila ako Svetový deň starých rodičov a seniorov kvôli blízkosti spomienky na svätých Joachima a Annu. Pri tej príležitosti povedal: „Je dôležité, aby sa starí rodičia stretali s vnúčatami a vnúčatá so starými rodičmi, pretože – ako hovorí prorok Joel – starci pred vnúčatami budú mávať sny, veľké túžby, a mladí, posilňovaní starými rodičmi, budú kráčať vpred a prorokovať.“ Medzigeneračná solidarita je základom pre súdržnosť spoločnosti. Inak si bude každá generácia žiť pre seba a toto veľké sebecko rozloží celú spoločnosť. Mladí, ak budú po kritickom zhodnotení ochotní pokračovať v rodičovských šlapajach, môžu postupne realizovať sny viacerých generácií a rodina, obec, spoločnosť sa môže plynule posúvať a vyvíjať bez nejakých excesov a divokých experimentov. Zažiť medzigeneračnú lásku v rodine je základnou ľudskou skúsenosťou, ktorá patrí do našej DNA. Ak tam chýba, sprevádza to celý rad patologických javov. Rozprávka o troch grošoch je veľkou pravdou a múdrosťou.

Pred časom sa mi pred očami odohrala zaujímavá scéna. Malý chlapec, futbalovo oblečený aj obutý – si kopal na bránku spolu so svojou mamou. Bol plný energie, pohybu a spontánne prejavoval detskú radosť z každej vydarenej strely. Naproti tomu bolo zjavné, že futbal nie je úplne mamina srdcovka – spôsob, ako kopala do lopty, svedčil o tom, že nikdy nepilovala futbalové zručnosti. Osobitne ma zaujala práve jej snaha byť partákom svojmu synovi aj v oblasti, kde „nebola doma.“ Z jej strany to bola obeta. Azda patrí medzi zástup slobodných matiek. Asi bude za ňou komplikovaný životný príbeh plný chýb, sklamaní a nenaplnených snov. Ale bolo na nej vidieť veľkú chuť prebijať sa životom a obetovať sa. A v tom si za-slúži obdiv. Koľko je takýchto príbehov (starých) mám a (starých) otcov, zranení, ktoré si nesú desaťročiami, a zápasov... a uzdravení. Nesúďme, keďže nevieme, čím všetkým si v živote prešli.

S JOZEFOM A MÁRIOU K JEŽIŠOVI

Tak znie jeden z návrhov motta plánovanej návštevy Svätého Otca Františka na Slovensku. V čase odchodu nášho mesačníka do tlače ešte stále nie je potvrdený definitívny program návštevy, ale ponúkame vám niekoľko podnetov ako súčasť duchovnej prípravy.

TEXT Jozef Možiešik FOTO World apostolate of Fatima, USA

Začneme (s) Jozefom, od ktorého sa môžeme učiť prijímať Ježiša. Budúci mesiac budeme pokračovať v príprave s Máriou, matkou, ktorá dáva svetu Ježiša. No a v septembri sa zameriame na samotnú návštevu pápeža, ktorý prichádza, aby nás povzbudil k obnoveniu našej viery a k nasledovaniu Ježiša. Prípravou nás teda budú sprevádzať tri slovesá: prijať, darovať a nasledovať.

Návšteva pápeža je slávnosťou celej rodiny veriacich a budú sa na ňu pripravovať aj naše farnosti a spoločenstvá. Na stránke Diecézneho katechetického úradu (www.dkuza.sk) nájdete témy, upravené pre katechézu v malej skupine dospelých alebo mládeže, i námet na pobožnosť vo farnosti či v rodine. Veriacich, ktorí sa nemôžu zúčastniť prípravy vo svojej farnosti, pozývame v nedeľu 18. júla na online adoráciu, ku ktorej sa môžete pridať prostredníctvom internetového prenosu na stránke www.dkuza.sk.

S JOZEFOM...

V Matúšovom evanjeliu čítame: „S narodením Ježiša Krista to bolo takto: Jeho matka Mária bola zasnúbená s Jozefom. Ale skôr, ako by boli začali spolu bývať, ukázalo sa, že počala z Ducha Svätého. Jozef, jej manžel, bol človek spravodlivý a ne-

chcel ju vystaviť potupe, preto ju zamýšľal potajomky prepustiť. Ako o tom uvažoval, zjavil sa mu vo sne Pánov anjel a povedal: „Jozef, syn Dávidov, neboj sa prijať Máriu, svoju manželku, lebo to, čo sa v nej počalo, je z Ducha Svätého“ (Mt 1, 18-20).

Pánov anjel povzbudzuje Jozefa: „Neboj sa prijať...“ Myslím, že Jozef nemá problém s prijatím Márie, veď je s ňou zasnúbený, ľúbi ju a chce byť jej manželom. On má problém prijať jej dieťa. A zdá sa, že v tom nie je trpkosť, hnev, ani urazená mužská hrdosť. Evanjelista nezabudol pripomenúť, že Jozef bol človek spravodlivý, čo je v biblickom jazyku synonymum slova čnostný. Anjel jeho problém identifikuje ako strach prijať. Každý rodič vie, že prijať dieťa je istým spôsobom dobrodružstvo. V priebehu dejín sa vyprofilovali tri prístupy, akými možno tieto tajomné anjelove slová a Jozefovu reakciu uchopiť: podozrievanie, zmätenie a úcta.

Niektorí komentátori predpokladajú, že Jozef podozrieval Máriu z nevery. Je zdrvený, no miluje ju a nemôže zniesť predstavu, že by mala byť verejne potupená. Uvažuje, že sa s ňou tajne, no v súlade so Zákomom, rozvedie.

Iní uvažujú, že Jozef musí byť z celej udalosti zmätený. Neveril, že by mu bola neverná, no Máriino tehotenstvo sa poprieť nedalo a hrozil jej

zákonný trest. Spravodlivý Jozef našiel riešenie, ktoré rešpektuje Zákon a zároveň chráni Máriu.

Napokon posledná teória predstavuje Jozefa ako muža, ktorého, keď sa dozvie o Máriinom zázračnom počatí, premôže bázeň. O jedinečnom Božom zásahu vie od samého začiatku. Napokon veď Matúš konštatuje, že sa ukázalo, „že počala z Ducha Svätého“, ešte pred Jozefovým tajomným snom. Jozef sa cíti nehodný takej veľkej pocty, a tak sa rozhodne chrániť Máriino tajomstvo, kým bude treba. A potom sa chce v tichosti vytratiť z jej života. Jeho reakcia sa podobá tej Petrovej, keď povedal Ježišovi: „Odíd' odo mňa, lebo som človek hriešny“ (Lk 5, 8). Pripomína nám aj reakciu stotníka, ktorého slová parafrázujeme pri každej svätej omši: „Pane, nie som hoden, aby si vošiel pod moju strechu“ (por. Lk 7, 6).

Každá z týchto troch teórií má v radoch svätcov a učiteľov Cirkvi svojich zástancov. K prvej sa prikláňajú svätí Justín a Augustín, druhá sa zdá prijateľnejšia svätému Hieronymovi, tretiu považujú za najpravdepodobnejšiu napríklad svätí Tomáš Akvinský a Bernard z Clairvaux.

NEBOJ SA PRIJAŤ JEŽIŠA

Tak či onak, nech už boli Jozefove motívy akékoľvek, zmenil svoje roz-

NEBOJ SA PRIJAŤ KRISTOVO TELO A NEVESTU

Naše pochopenie anjelovho povzbudení môžeme ešte trochu rozšíriť, pretože prijať Ježiša znamená prijať ho celého, teda prijať aj jeho telo a nevestu. Sú to dva z viacerých obrazov, ktorými Božie slovo popisuje vzťah Krista a Cirkvi. V starobyľom kristologickom hymne vyznávame o Ježišovi, že „on je hlavou tela, Cirkvi“ (Kol 1, 18). A apoštol Pavol predstavuje Cirkev a každého veriaceho, úd jeho tela, ako nevestu zasnúbenú Kristovi, aby s ním bola jeden Duch. Cirkev je nevesta, ktorú Kristus miluje „a seba samého vydal za ňu, aby ju posvätil“ (Ef 5, 25-26).

Neboj sa prijať Cirkev, Kristovo Telo a nevestu. Iste, to, čo počujeme v správach, čítame v novinách a vidíme okolo seba, nie je vždy lichotivé. Popravde, často je to presný opak toho, čím naša Cirkev byť má. No ako to nedávno povedal pápež František: „Kňazi sú ako lietadlá. Spravodajskú hodnotu majú len vtedy, keď padnú, hoci je toľko tých, ktoré lietajú bezpečne.“

Neboj sa prijať Cirkev. No nie len zvonku ako jednu z inštitúcií. Prijmi ju ako svoj domov, svoju rodinu, organizmus, ktorého si nenahraditeľnou súčasťou. Spolu s nami „tvor“ jedinú nevestu Jediného, ktorá „sa pripravila. A smela sa obliecť do čistého, skvúceho kmentu; ten kment sú spravodlivé skutky svätých“ (Zjv 19, 7-8). Cirkev „ozdobená pre svojho ženícha“ (Zjv 21,2).

„Keď sa Jozef prebudil, urobil, ako mu prikázal Pánov anjel,“ čítame ďalej v Matúšovom evanjeliu (1, 24). Neboj sa nasledovať jeho príklad a prijmi Ježiša. Môžeš tak urobiť aj pri tejto modlitbe.

Ďakujem, nebeský Otec, že ma miluješ. Že si poslal svojho Syna, aby zomrel za moje hriechy. Úprimne sa kajám zo svojich hriechov a prijímam ho ako svojho Pána a Spasiteľa. Prijímam Kristovu nevestu Cirkev ako svoju rodinu a miesto, kde chcem žiť svoju vieru. A prijímam svoje miesto v Cirkvi, vďačný za to, že spolu s ostatnými bratmi a sestrami môžem vytvárať Telo Kristovo. Teraz ti teda, ako Tvoje dieťa, odovzdávam celý svoj život. Amen.

hodnutie na základe povzbudení anjela: „Neboj sa prijať...“ Prijmi tieto slová ako výzvu pre svoj život: Neboj sa prijať Ježiša a obnov svoje rozhodnutie pre neho.

Neviem, čo prežívaš. Možno tvoje srdce naplnilo podozrenie, že Boh nie je verný. Pretože život nie je voči tebe spravodlivý, pretože si prežil stratu alebo odmietnutie. Pretože svet je plný zla a Boh akoby s tým nič nerobil. Pretože... Napriek všetkým týmto pocitom ťa prosím, neboj sa ho prijať.

A možno mu teraz nerozumieš. Modlíš sa, ale tvoje modlitby zostali bez odpovede. Aj tak. Uver mu a rozhodni sa pre Ježiša. Ako spieva Aneta Langerová: „Tak se ti odevzdávám.

Tak pouštím se a padám. Nevím, co se bude dít, ale přestávám se bát, že se ti odevzdávám. Tak pouštím se a padám. Neříkám, že nebolí, když chceš být zase sám.“ Pusti sa svojich „istôt“, aj keď nevieš, čo sa bude diať, a odovzdaj mu svoj život.

A možno aj teba prenikla bázeň a cítiš sa nehodný pre tvoju povahu, slabosti, hriechy alebo preto, čo (o tebe) hovoria iní... V skutočnosti však otázka nezní, či si pre Boha dosť dobrý. Ide o to, či mu dovoľíš, aby ťa postupne, v malých krokoch a vždy len s tvojím súhlasom, premieňal na takého, akého si ťa vysníval už pri stvorení. Neboj sa prijať Ježiša.

BIBLICKÁ OLYMPIÁDA V ONLINE PRIESTORE

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR a Konferencia biskupov Slovenska vyhlásili v školskom roku 2020/2021 devätnásty ročník Biblickej olympiády, na ktorom participovala aj Žilinská diecéza.

TEXT Mária Macušová FOTO DKÚ a archív GSF Žilina

Okolnosti zapríčinené pandemiou koronavírusu nás všetkých priviedli do nových situácií a postavili pred nové výzvy. Prispôsobená situácia pandémie, ktorú prežívame, bola aj spoločná téma, ktorá spájala súťažné biblické knihy Exodus 1-24, Jonáš a Jánovo evanjelium – „Vykročiť z tmy do svetla“. Výzve čelili aj tradičné predmetové olympiády a rôzne iné súťaže. Nadšenie pre vec Ľuboša Bytčánka, Karola Vlčka a nové možnosti technického riešenia umožnili, aby sa súťažilo netradične prostredníctvom internetových platforiem. To, čo sa zdalo byť nereálne, sa stalo skutočnosťou, a tak sa Biblická olympiáda po prvýkrát v histórii realizovala v online priestore.

Víťazné družstvo Gymnázia sv. Františka z Assisi v Žiline: zľava Dávid Šulava, Denisa Fujašová, Peter Komoráš

PROGRAMY A APLIKÁCIE

Žiakov, ktorí sa rozhodli zúčastniť na Biblickej olympiáde, zaregistroval/a učiteľ/ka. Pri registrácii dostali vygenerovaný kód, pod ktorým súťažili v daný čas na svojom elektronickom zariadení s pripojením na internet. Súťažiaci počas samotnej súťaže mohli v rámci trojčlenného tímu registrovaného za školu medzi sebou spolupracovať v jednotlivých kolách. Víťazi diecéznych kôl postúpili do najvyššieho celoštátneho kola, ktoré sa konalo 26. mája 2021. Cez program Zoom olympiádu slávnostne otvoril odborník na biblické vedy profesor František Trstený, predseda poroty. V tejto aplikácii prebiehala aj prehliadka scénok a samotné vyhodnotenie výsledkov. V školskom informačnom systéme EduPage lúskali olympionici jednotlivé typy úloh, ktoré si pre nich pripravili tvorcovia otázok. Ich správne vypracovanie hodnotili aj členovia poroty v zložení: rektor Kňazského seminára sv. Karola Boromejského v Košiciach a biblista Štefan Novotný, metodička náboženskej výchovy Spišskej diecézy pre stredné školy Klára Solánová, metodik školského vyučovania náboženstva a farskej katechézy Ľuboš Bytčánek a administrátor farnosti Jaklovce Jozef Bednárík.

Prehľad výsledkov:

I. kategória:

- 1. miesto** – Základná škola ako organizačná zložka Spojenej školy, Školská 535/5, Lendak
- 2. miesto** – Katolícke gymnázium Štefana Moyzeša, Banská Bystrica
- 3. miesto** – Základná škola, Okružná 17, Michalovce

II. kategória:

- 1. miesto** – Gymnázium sv. Františka z Assisi, Žilina
- 2. miesto** – Gymnázium sv. Cyrila a Metoda, Nitra
- 3. miesto** – Gymnázium sv. T. Akvinského, Košice

OHLASY NA VÍŤAZSTVO

Sestra Damiána Lucia Kajanová, OSF, riaditeľka Gymnázia sv. Františka z Assisi v Žiline:

„Veľmi sa teším, že sa naši žiaci Denisa Fujašová, Dávid Šulava a Peter Komoráš v tomto školskom roku umiestnili na 1. mieste v celoslovenskom kole Biblickej olympiády. Je to veľmi vzácne víťazstvo, keďže minuloročná súťaž bo-

Ľuboš Bytčánek – metodik Diecézneho katechetického úradu v Žiline

la zrušená a podarilo sa uskutočniť len školské kolo. Žiaci tak získané poznatky z minulého roku mohli využiť v tomto ročníku. Teším sa aj z toho, že členkou tímu bola aj Deniska, ktorá v tomto roku maturovala. Aj napriek tomu, že v januári ešte ani netušila, že bude maturovať administratívne, našla odvahu a chuť zapojiť sa do súťaže. Oceňujem aj vzájomnú spoluprácu s Dávidom a Peťom, keďže táto olympiáda bola sťažená a jednotliví členovia komunikovali spolu online. Prajem im radosť z poznávania Božieho slova!“

Dávid Šulava, člen víťazného tímu Gymnázia sv. Františka z Assisi v Žiline:

„Biblická olympiáda tento rok bola celkom iná. Celoštátne kolá sú väčšinou spojené s výletom a šancou spoznať sa so súťažiacimi. Tento aspekt teraz, žiaľ,

chýbal. No organizátori využili online priestor veľmi dobre a ich kreativitu pri vytváraní úloh neobmedzili ani EduPage možnosti. Scénku sme tento rok pre pandemickú situáciu museli natočiť v online priestore. Ostatné scénky sme mali mož-

nosť vidieť vo videohovore a následne naše vedomosti preveril test, zložený z piatich typov otázok najvyššej náročnosti. Výsledky nás prekvapili, ale boli sme radi, že čas strávený čítaním a študovaním Písma nám tento rok priniesol 1. miesto.“

OCENENIE NAJLEPŠÍCH ŽIAKOV 9. ROČNÍKA ZŠ

Po roku nastal opäť ten vzácny čas, keď sa deviatakom katolíckych základných škôl dostalo cti a boli ocenení otcom biskupom Tomášom Galisom za svoje výnimočné úspechy, cieľavedomosť, húževnatosť, usilovnosť i príkladné kresťanské pôsobenie počas celého štúdia v základnej škole.

TEXT Monika Pastieriková FOTO DŠÚ

Druhý júnový deň sa niesol v duchu slávania svätej omše v Katedrále Najsvätejšej Trojice v Žiline za účasti ocenených žiakov, ich rodičov, triednych učiteľov a riaditeľov škôl. Žiačky Základnej školy s materskou školou sv. Dominika Savia, Tatiana Liškova a Monika Štefúnová, ako aj ich rodičia sa podieľali na kultúrnom programe i na animácii bohoslužby, ktorá bola podporená vrúcny slovom otca biskupa. Úprimné poďakovanie si zaslúžia i pracovníci Diecézneho školského úradu, ktorí sa pod taktovkou pani riaditeľky Miriam Janegovej podieľali na aktívnej príprave podujatia, dohliadali na plynulý priebeh a pripravili vecné ceny pre žiakov. Vzácny deň udeľovania diplomov a ocenení bol zavŕšený spoločným fotografovaním pri súsoší sv. Cyrila a Metoda.

Opäť raz sa potvrdilo, že vytrvalá práca, zúročenie Božích darov a úsilie o dosiahnutie úspechu, prináša svoje

ovocie v podobe verejného uznania a pre nás všetkých sú ocenení žiaci povzbudením hodným nasledovania.

OCENENÍ ŽIACI:

- Terézia Bašová, ZŠ s MŠ sv. Margity, Púchov
- Monika Bollová, Katolícka spojená škola, Rajec
- Andrej Buček, ZŠ sv. Augustína, Považská Bystrica
- Matúš Buček, CZŠ Romualda Zaymusa, Žilina
- Katarína Hanuláková, CZŠ Jána Palárika, Raková
- Ema Kulichová, CZŠ s MŠ Dobrého pastiera, Žilina
- Tatiana Lišková, ZŠ s MŠ sv. Dominika Savia, Dubnica nad Váhom
- Veronika Milcová, ZŠ Žofie Bosniakovej, Teplička nad Váhom
- Veronika Oravcová, Katolícka ZŠ s MŠ A. Bernoláka, Martin
- Juraj Púpava, SŠ sv. J. Bosca – ZŠ sv. Jána Bosca, Nová Dubnica
- Monika Štefúnová, ZŠ s MŠ sv. Dominika Savia, Dubnica nad Váhom
- Henrieta Truchlíková, ZŠ sv. Andreja Svorada a Benedikta, Skalité
- Alex Tvarožek, SŠ Kráľovnej pokoja – ZŠ sv. Cyrila a Metoda, Žilina

**Pri farskom kostole
svätého Michala
Archanjela v Dolnej
Tižine počas mája a júna
postupne vykvitla
kompletná ružencová
záhrada.**

TEXT A FOTO **Gabriela Kvasnicová**

Záhradu tvoria tajomstvá radostného, bolestného, slávnostného ruženca a ruženca svetla, ktoré sú vyobrazené na dvadsiatich sklenených paneloch. Autorom malieb je Marián Rudinec, digitálnu tlač špeciálnou technikou na sklo realizovala spoločnosť z Dubnice nad Váhom.

Už pred tromi rokmi v areáli pred kostolom v Dolnej Tižine farníci postavili Lurdeskú jaskyňu so sochou Panny Márie a kľačiacej svätej Bernadety ako prípravu pre ružencovú záhradu.

S nápadom vytvoriť modlitbový priestor s tajomstvami posvätného ruženca prišiel miestny farár Dušan Monček. „Bol by som rád, keby si podobné miesto na modlitbu svätého ruženca vytvorili aj v ďalších farnostiach. Ružencová záhrada sa môže stať duchovnou pevnosťou, pretože Panna Mária vo Fatime dala krásne

RUŽENCOVÁ ZÁHRADA

prisľúbenie, že jej Nepoškvrnené Srdce nakoniec zvíťazí,“ hovorí pán farár, inšpirovaný textom Modrej knihy – Kňazom, najmilším synom Panny Márie.

Ponúka tiež ďalším farnostiam, ktoré by si chceli zrealizovať ružencovú záhradu, možnosť digitálnej tlače obrazov, ktoré boli vytvorené pre ich farnosť. Takto by si mohli znížiť vstupné náklady. Autor malieb s opätovným použitím obrazov súhlasí. Podobnú ružencovú záhradu vystavali už pred kostolom v Červenom Kameni, jeho rodisku. Panely tu zostavili iným spôsobom. Obe ružen-

cové záhrady sa takto spájajú v modlitbe, no zároveň si zachovávajú svoju originalitu.

V Dolnej Tižine ešte plánujú svoju ružencovú záhradu vylepšiť o elektrické alebo solárne osvetlenie, aby ju mohli využívať aj v neskorších večerných hodinách. Počas dňa sa o svetelné efekty starajú slnečné lúče, ktoré sa odrážajú na sklenených maľovaných paneloch. Ružencové spoločenstvá, ale i každý, kto tu zavíta, má tak možnosť čerpať milosti z modlitby, no tiež sa môže obohatiť o zaujímavý vizuálny zážitok.

Dodajte nás

SLEDUJTE OBNOVU

WWW.SIROTARZILINA.SK

CENA FRA ANGELICA

MARIÁNOVI MUŠKOVI

Už po devätnástykrát sa 8. júna uskutočnilo slávnostné odovzdávanie cien Fra Angelica v Bratislave.

TEXT **Zdeno Pupík** FOTO **archív Mariána Mušku**

Na nádvorí Primaciálneho paláca si prevzali ocenenie laureáti v oblasti slovesného, výtvarného a hudobného umenia a tí, ktorí sa mimoriadne pričínili o rozvoj kresťanskej kultúry na Slovensku. Medailu s vyobrazením patróna umelcov a diplom odovzdal biskup František Rábek spolu s bratislavským pomocným biskupom Jozefom Haľkom.

Jedným z ocenených bol aj Marián Muška zo Žiliny (nar. 1960 v Púchove). Celý jeho profesijný a pracovný život je spätý s kráľovským hudobným nástrojom – organom. Ako zakladateľ a dlhoročný vedúci Oddelenia cirkevnej hudby na Konzervatóriu v Žiline pedagogicky pôsobí 25 rokov, vychoval celý rad chrámových hudobníkov a organistov. Cirkevnej hudbe sa dlhodobo venuje aj ako organista v kostole sv. Barbory v Žiline, hrával i v Katedrále Najsvätejšej Trojice. Zároveň vedie Organárske dielne v Žiline.

„Cena Fra Angelica pre mňa znamená uvedomenie si vďačnosti Bohu za všetko, čo mám od neho. Dúfam, že som aspoň niekedy cez chrámovú a organovú hudbu pomohol otvoriť srdcia ľudí k vnímaniu krásy, za ktorou stojí Boh a Pánova sláva,“ povedal držiteľ ceny Marián Muška.

„Ďakujem rodičom za výchovu a nasmerovanie k hudbe, bratovi Romanovi za spoluprácu v oblasti organov. Vážim si podporu mojej manželky Márie a celej rodiny. Iba tak som sa mohol venovať všetkým aktivitám cirkevnej hudby a organového umenia.

V živote som stretol vzácných ľudí – pána farára v Námestove J. Vrbovského, podporovateľa sakrálneho umenia, intonéra J. Kosteru z Krnova, od ktorého som sa ja i moji kolegovia v organárskych dielnach veľa naučili, hudobníkov, kňazov, ale aj študentov a osobných priateľov, ako skladateľa P. Kršku. Tieto vzťahy ma obohatili a posúvali ďalej.

Marián Muška s manželkou Máriou

Cena ma motivuje do ďalšej činnosti v organovom umení, liturgickej hudbe a formácii budúcich cirkevných hudobníkov.

Ešte raz ďakujem všetkým za priateľstvo a KBS za udelenie ceny Fra Angelica.“

POZVÁNKA

Foto Ivo Vasiček

PROGRAM 12. ROČNÍKA DIECÉZNEJ PÚTE STARÝCH RODIČOV K SV. JOACHIMOVÍ A ANNE V LEDNICKÝCH ROVNIACH

Žilinská diecéza a Farnosť Lednické Rovne vás pozývajú na duchovné obohatenie a upevnenie viery a pri príležitosti slávania 1. svetového dňa seniorov na púť k sv. Joachimovi a Anne.

Sobota 24. júla 2021

18.00 – 20.00: spovedanie pri príležitosti púte; **18.05:** privítanie pútnikov, spovedajúcich kňazov a krátke predstavenie programu; **18.15:** ruženec s tajomstvami a spievaným Ave, litánie k sv. Anne; **19.00:** sv. omša, celebruje ThLic. Mgr. Jozef Šoška, cenzor Žilinskej diecézy; **20.00:** Eucharistická adorácia pod vedením Tešiteľov Božského srdca; **20.45:** Eucharistické požehnanie s Najsvätejšou oltárnou sviatosťou; **21.30:** modlitba chvál ako príprava na polnočnú sv. omšu; **24.00:** sv. omša, celebruje novokňaz František Daško, rodák z Horných Kočkovíc, na konci sv. omše udelí novokňazské požehnanie.

Nedeľa 25. júla 2021

9.00: spovedanie, ruženec a litánie k sv. Anne; **9.30:** hudobná a liturgická príprava na sv. omšu, prečítanie nedeľných oznamov; **10.00:** slávnostná sv. omša, celebruje Mons. Tomáš Galis, žilinský biskup. Hudobne sprevádza miestny dychový súbor Medňanka.

POZVÁNKA DO EXPOZÍCIE IKONY

V Expozícii IKONY na Ulici M. R. Štefánika 33 v Žiline bude v júli vystavená ikona Panna Mária Nežnosť alebo Radosť všetkých radostí.

Ikona pochádza z Ruska z 19. storočia. Sviatok má 1. augusta, oslavovaná je aj 28. júla a 9. decembra. Napísaná je v modernom štýle, zobrazuje Pannu Máriu po tom, čo povedala Archanjelovi Gabrielovi: „Hľa, služobnica Pána, nech sa mi stane podľa Tvojho Slova.“

Ikona Panna Mária Nežnosť je známa pre početné prípady vyliečenia od telesných chorôb. Modlia sa pred ňou mladé devy s prosbou o pomoc pri zachovaní cudnosti, zbožnosti a dobrej morálky. Prosia pred ňou v nádeji, že sa stretnú s dobrým mužom a založia úspešné manželstvo, že budú mať pozhnaný a šťastný rodinný život. Mod-

lia sa pred ňou tiež ženy, ktoré nemôžu otehotnieť alebo za bezpečný pôrod. A tiež je veľmi dôležité nezabúdať obrátiť sa k Matke Božej nielen s trápeniami a v úzkosti, ale tiež v modlitbe vďaka za jej jasnú pomoc a príhovor.

Prednášky v Expozícii IKONY sa v letných mesiacoch konať nebudú.

Expozícia IKONY je už otvorená pre verejnosť, avšak návštevu je potrebné vopred nahlásiť telefonicky na číslo 0905 275 948 alebo e-mailom na adrese ikony@hour.sk.

OMŠE ZA ŽIVOT, MANŽELSTVO A RODINU

Rozpis júlových svätých omší, slávených v Žilinskej diecéze za ochranu života od počatia po prirodzenú smrť a za zachovanie Božieho plánu s manželstvom a rodinou v našej krajine nájdete na dcza.sk.

Z REDAKČNEJ POŠTY

S úprimnou vďakou za priazeň a milé povzbudivé slová si dovoľujeme uverejniť mail našej čitateľky. Dobré nám padlo dozvedieť sa, že naše úsilie prináša úrodu a je pre nás povzbudením na prekonávanie prekážok, ktoré nie sú vždy jednoduché.

Nech vaša Naša Žilinská diecéza slúži Bohu na chválu a jej milým čitateľom na povzbudenie! Naša práca na každom novom čísle je vtedy radosťou.

Redakcia NŽD

Milí tvorcovia časopisu Naša Žilinská diecéza,

rada by som Vám vyjadrila vďačnosť za Vaše úsilie, snahu i ochotu tvoriť pre nás čitateľov časopis, ktorý je vždy veľkým obohatením. Každý editoriál si s vďakou prečítam, lebo jeho myšlienka vystihuje nielen aktuálnosť spoločenskej a duchovnej klímy, ale aj ponuku a cestu kráčať ďalej a nezostať osamotene stáť. Je vždy aktuálny, lebo prináša reportáže, informácie, rady pre každého, kto si chce rozvíjať svoje poznanie v duchovnej aj intelektuálnej oblasti. Zo širokého spektra podnetov a ponúk si môže vybrať každý pre seba aj pre každého člena rodiny.

Keďže sa naša spoločnosť zdá niekedy veľmi podobná tej, ktorú opisuje sv. Pavol (Rim 1, 24-31), nemali by sme sa podľa príkladu prvých kresťanov ani my dať znechutiť. Boh s nami ráta pri premene miesta, kde žijeme a pracujeme. To „málo“, čo môžeme urobiť my čitateľi, je hovoriť o dobrom článku v časopise svojmu susedovi, priateľovi či kolegovi v práci. V našej farnosti sa tento časopis „nezohreje“ dlho na stolíku. Máme farníkov, ktorí si odkladajú každé číslo a posielajú svojim príbuzným do Bratislavskej arcidiecézy.

Prajeme Vám všetkým tvorcom, aby ste ako prví kresťania premieňali túto spoločnosť z vnútra. Nezanedbajte toto horúce zrnko, ktoré je zdanlivo stratené na veľkom poli.

Nech Vám Pán žehná a dáva i naďalej silu a odvahu vo Vašej službe pre celú diecézu.

S pozdravom Anna Papanová,
Farská charita Bytčica

HLADÁŠ OSOBNÝCH ASISTENTOV? POTREBUJEŠ POMÔCŤ?

KONTAKTUJ AGENTÚRU OSOBNEJ ASISTENCIE V ŽILINE

POSKYTUJEME BEZPLATNÉ SOCIÁLNE SLUŽBY:

Sprostredkujeme osobnú asistenciu a sociálne poradenstvo

- bezplatný servis o osobnej asistencii - pre osoby s ŤZP, ich rodiny a os. asistentov
- využívajte osobnú asistenciu a vedzte samostatný nezávislý život
- spolu s Vami hľadáme riešenia „šité na mieru“; nájdeme vhodných asistentov priamo pre Vás

Kontaktuj nás, ak si:

- osoba s ŤZP, ktorá chce / potrebuje užívať osobnú asistenciu
- osobný asistent, ktorý chce pomáhať

Mgr. et Mgr. Ľuboslava Figurová

Organizácia muskulárných dystrofiíkov v SR

Agentúra osobnej asistencie Žilina

agenturaza@osobnaasistencia.sk

Tel.: 0948 611 170; 0948 229 378

www.osobnaasistencia.sk

Organizácia
muskulárných
dystrofiíkov
v SR

Agentúra
osobnej
asistencie
Žilina

KŇAZSKÁ VYSVIACKA FOTOOBJEKTÍVOM

TEXT **Zdeno Pupík** FOTO **Ján Miške**

Otec biskup Mons. Tomáš Galis vysvätil v sobotu 12. júna vo Farskom kostole Sedembolestnej Panny Márie v Žiline na Vlčincoch piatich novokňazov (Františka Daška z Horných Kočkoviec, Sebastiana Kaveckého z Kamennej Poruby, Miloša Kadaša z Radôstky, Andreja Krekáča z Považskej Bystrice a Jakuba Mela zo Žiliny-Hájika) a jedného diakona (Štefana Laša zo Žiliny-Soliniek). Počas homílie im okrem iného povedal: „Aj v 21. storočí Pán chce v nás spoznať otcovské srdce schopné darovať a plodiť život v každodennosti. Počas rokov štúdia ste sa formovali ľudsky, intelektuálne a duchovne, aby ste v pastoračnej službe vedeli mať svoje srdcia otvorené a schopné veľkého nadšenia, veľkodušne sa darujúce, súcitne utešujúce v úzkostiach a pevne posilňujúce nádej.“ A pokračoval: „Hľadajte útechu v Ježišovi, hľadajte útechu u Panny Márie, nezabúdajte na Matku, na blízkosť sv. Jozefa a neste kríže, ktorých nebude málo ani vo vašom živote. A nemajte strach, nebojte sa.“

ROVNIANSKY REZBÁR:

„MOJE SÚ LEN RUKY“

TEXT A FOTO Gabriela Kvasnicová

Pred dvoma rokmi pri kostole vo Velkom Rovnom pribudol malý drevený domček s vyrezávaným betlehemom, dielom tunajšieho rodáka Alojza Bátorka. Na konci Vianočného obdobia tu tento rok rezbár na- inštaloval ďalšie drevené sošky a výjavy, ktoré korešpondovali s aktuálnym liturgickým obdobím, a tak nebolo potrebné domček po Vianociach rozoberať – expozícia púta pozornosť celoročne.

Keď sme pred mesiacom navštívili Velké Rovné, aby sme tu priniesli nové číslo nášho mesačníka, pri farskom úrade sme sa stretli s pánom farárom Mariánom Majdom, ktorý s rezbárom Alojzom Bátorkom práve dohadoval premiestnenie domčeka pred farskú budovu. Pán farár našiel vhodnejšie umiestnenie pre rezbársku expozíciu. „Na ploche pred farskou budovou plánujeme vytvoriť malý parčík s lavičkami, vstup bude voľný od bočnej cesty,“ hovorí pán farár Majda. „Domček architektonicky lepšie korešponduje s budovou fary a lepšie využitie bude mať i farská záhrada.“

VYUČENÝ KLAMPIAR

Alojz Bátorek sa pôvodne vyučil za klampiara a tomuto remeslu sa venoval do svojich 54 rokov. Prišla však choroba – silný infarkt a on musel svoje remeslo i známu rovnianskú fabriku Svetom opustiť. „Ušiel som vtedy hrobárovi z lopaty,“ spomína. Po preliečení bol z neho invalidný dô-

chodca, ale jemu sa táto nová životná rola vôbec nepozdávala. „Manželka ráno odchádzala do práce, syn i dcérka študovali na vysokej škole a ja som zrazu zostával doma sám.“

Vtedy si spomenul na svoju túžbu z detstva mať vyrezávaný betlehem. „Zobral som si do ruky len taký obyčajný nožík a z kúska dreva som začal vyrezávať... No, mala to byť ovečka, no nepodobalo sa to veľmi na nič, ani na kozu, ani na prasa,“ smeje sa na svojich počiatkových neúspechoch. Tú ovečku-neovečku má vraj dodnes schovanú, nikomu ju však neukázal.

V tom čase bývali s rodinou v bytovke, kde veľmi nebol priestor na dielničku, čo rozvoju jeho rezbárskych zručností veľmi neprialo. „Moja manželka je veľmi poriadkumilovná, nemala z mojej záľuby veľkú radosť,“ dodáva s úsmevom.

PRVÁ BOLA PIETA

„Odoberám Katolícke noviny, a tam som videl na fotografii Miche-

langelovu Pietu," rozrozprával sa rezbár, „pomyslel som si, že to musel byť náramný majster, keď z mramoru vytesal takéto úžasné dielo! A ja neviem ani kozu z dreva vyrezať... Ale, nakoplo ma to, skúsil som Pietu vyrezať i ja.“ Vraví, že tá sa už podarila, dokonca ju pokladá za svoje prvé vďarené dielo.

„Išla do Ríma," vysvetľuje. „Syn práve odchádzal na stretnutie mládeže so Svätým Otcom Jánom Pavlom II. a potreboval nejaký prezent pre rodinu, v ktorej bol ubytovaný. A keďže som nemal z invalidného dôchodku na dar, ponúkol som mu, aby si zobral so sebou tú moju sošku. I keď mi to bolo aj dosť ľúto, ale pomyslel som si, že ide tam, kam patrí – do Talianska.“

BETLEHEM PRE KOSTOL

„Najskôr som si betlehem vyrezal pre seba. Prišiel mi ho aj domov posvätiť vtedajší pán farár otec Radko Gazdík," spomína. „No pred Vianocami, keď som išiel rozkladať betlehem do kostola a videl som, v akom zlom stave sú už tie gypsové postavičky, zaumienil som si, že to musím dať do poriadku.“ Čo si predsavzal, to aj urobil – vyrezal betlehem pre farský kostol. „Môj betlehem bol v kostole deväť rokov," dopĺňa. Ostatné dva roky je na vianočné sviatky vystavený v domčeku vedľa kostola.

NEPREDÁVA, ROZDÁVA

Dnes má Alojz Bátorek 69 rokov. Deti sa už osamostatnili a im s manželkou sa podarilo presťahovať z bytu do rodinného domu, a tak chová zajačce a zriadil si aj vytúženú dielničku. Hovorí, že keď ho známi požiadajú, tak im zhotoví dokonca i klampiarske výrobky – kotlíky, atypické rúry či kolienka. No venuje sa hlavne svojej najväčšej záľube – rezbárstvu. „Už ani nepočítam, koľko som toho vyrobil a koľko rozdal," hovorí.

„Mám v dome jednu miestnosť, ktorá je plná sošiek a krížov. Najväčšiu radosť mám z toho, keď tým poteším druhých.“ Svoje výrobky nepredáva, všetko s láskou rozdáva. Krížov s Umučením daroval viac ako štyridsať a najčastejšie vyrezáva sošky Panny Márie, ktorú má vo veľkej úcte.

INŠPIRÁCIA V BOŽOM SLOVE

A odkiaľ čerpá inšpiráciu? „Čítam si Sväté písmo, no niekedy ma napríklad upúta obrázok v Katolíckych novinách. Keď vyrezávam sochu Krista, Panny Márie alebo niektorého svätca, rozprávam sa s nimi," prezrádza. Takto vznikali napríklad výjavy modliaceho sa Krista v Getsemanskej záhrade s anjelom, Ukrižovanie s postavami troch Márii, Ježiš, ktorý káže ženám, aby nad ním neplakali, ale aby plakali nad svojimi deťmi, Pribíjanie

Ježiša na kríž či Posledná večera. „Moje sú len ruky, talent je Boží dar. Len toho sa bojím, že už nebudem vládnuť," vyznáva sa Alojz Bátorek.

Najnovšia výzva rezbára z Veľkého Rovného je socha archanjela Michala, patróna farského kostola, ktorá by mala stáť pred bránou do chrámu.

Prácu rezbára z Veľkého Rovného si cení aj starosta obce Jozef Mičieta, ktorý ako nám povedal, nerobí rozdiely medzi cirkevným a obecným, veď všetko je pre tých istých občanov. Teší sa a podporuje každú dobrú vec, ktorá ich obec reprezentuje a skrášľuje.

ŽILINSKÁ DIECÉZA PRIPRAVUJE

BENEFIČNÝ KONCERT PRE KATEDRÁLU

termín: sobota 14. augusta o 19.45

miesto: Katedrála Najsvätejšej Trojice v Žiline

host: For You Acapella

Lístky budeme distribuovať za príspevok v odporúčanej hodnote 10 € od 19. júla na vrátnici Biskupského úradu (denne v pracovných dňoch od 8.00 do 15.00) alebo online. Čistý výťažok z koncertu pôjde na obnovu žilinskej Katedrály Najsvätejšej Trojice.

Ďakujeme za finančnú pomoc, zaslanú po vydaní špeciálneho čísla časopisu Naša Žilinská diecéza. Za prvé dva týždne jej výška dosiahla 27 tisíc eur. Suma, ktorú je nám potrebné spolu získať, predstavuje hodnotu približne 590 tisíc eur. Špeciálne vydanie, v prípade ak by ste ho nemali k dispozícii, vám môžeme na požiadanie bezplatne doručiť.

Viac info: icommunio@gmail.com a Dušan Václav (0904 164 223)

NAŠA KATEDRÁLA

(22. ČASŤ)

Aj v tomto vydaní pokračujeme v objavovaní tajomstiev, ktoré ukrýva fasáda Kostola Najsvätejšej Trojice, prinášame pohľad do vnútra veže čakajúcej na osadenie zvonov, ako aj detailnejší pohľad na prácu pri rekonštruovaní ríms.

TEXT A FOTO **Peter Dubec**

ZAMUROVANÉ OKNO SAKRISTIE

Pohľad na niektoré kostoly nás vedie k poznaniu, že mnohé rástli v čase – rozšírením presbytéria, lodí kostola alebo jeho bočných častí – sakristie, kaplniek. Podobne je tomu aj v prípade katedrálneho kostola. Historicko-architektonický výskum datuje vznik súčasnej sakristie do roku 1586 a prístavbu jej druhého nadzemného podlažia do polovice 18. storočia. Vrchné poschodie pôvodne

obsahovalo aj okno s pohľadom na dnešné Námestie Andreja Hlinku, no neskôr, v období rokov 1868 – 1890, toto bolo zamurované. Okno sme pri súčasnej obnove odkryli a bude obnovené aj so spomenutým pohľadom.

STOLICA NA ZVONY, HODINY

Mnohí sa pýtate, kedy bude obnovený chod vežových hodín. Veríme, že na základe dohodnutého

Pohľady na objavené okno – zvonku, detail okna, zvnútra

termínu a po príprave potrebných častí pre mechanizmus hodín a zvonovej stolice by sa tak malo stať už v najbližších dňoch. Ako prvý krok obnovíme chod hodín a následne upevníme na novú zvonovú stolicu dva zvony – odbíjajúce štvrt hodinové a hodinové intervaly.

POSTUP PREBIEHAJÚCICH PRÁČ

Po odstránení cementovej omietky zo 40. rokov 20. storočia kostol postupne dostáva nový šat v podobe viacerých vrstiev vápennej omietky, od hrubozrnnej v spodných vrstvách, po jemnejšiu vo vrstvách povrchových.

Zábery na reštaurátorskú-remeselnú rekonštrukciu ríms

vých, ako aj sanačnú omietku v soklovej časti. Súčasne dochádza k rekonštrukcii obvodovej podstrešnej rímsy kostola. Vo fotografickej časti vám približujeme náročnú prácu na

obnove ríms, žiadajúcu si značnú trpezlivosť. V najbližších dňoch zároveň začíname práce na výmene krytiny kostola. Za vašu podporu úprimne ďakujeme.

PODPORIŤ OBNOVU MÔŽETE VAŠÍM DAROM PRIAMO V KATEDRÁLE, PRÍPADNE NA FARSKOM ÚRADE ŽILINA – MESTO PRI KATEDRÁLE, V DIECÉZNOM CENTRE, J. KALINČIAKA 1 V ŽILINE, ALEBO ZASLANÍM PROSTRIEDKOV BEZHOTOVOSTNE NA TRANSPARENTNÝ ÚČET

SK76 0900 0000 0051 6809 6264

(WWW.TRANSPARENTNEUCTY.SK/#/UCET/SK7609000000005168096264)

ALEBO NA BEŽNÝ ÚČET ŽILINSKEJ DIECÉZY

SK97 1100 0000 0026 2586 5679.

NOVÁ ETAPA SLUŽIEB NÚDZNYM

TEXT Zdenka Lukáčiková
a Daniela Velčicová
FOTO Zdeno Pupík,
sr. Mária Carmen,
Zdenka Lukáčiková,
Farská charita Predmier,
Kristína Štefinová

Žilinský biskup Tomáš Galis spolu s primátorom mesta Žilina Petrom Fiabánem, predsedníčkou Žilinského samosprávneho kraja Erikou Jurinovou a riaditeľom Diecéznej charity Žilina Petrom Birčákom otvorili nové sídlo Domu charity sv. Vincenta na Bratislavskej 27 v Žiline.

Počas obradu požehnania otec biskup okrem iného povedal: „Stojíme na mieste, ktoré je znamením, že v centre našej spoločnej pozornosti – pozornosti Cirkvi, mesta a župy – sú ľudia, úplne konkrétni ľudia, ich bolesti a utrpenie. Stojíme na mieste, ktoré im má byť oporou v najťažších chvíľach ich života, keď si nevedia poradiť sami a my im chceme pomôcť. Nielen preto, že to vyžaduje zákon, nielen preto, že je to naša povinnosť, ale preto, že sú to ľudia, ktorí nosia v sebe poklad večného života, poklad zvaný nesmrteľná duša, ktorá sa usídlila v zraniteľ-

nom tele. Tak, ako sa skláňal milosrdný Samaritán k zranenému pcestnému, aj my sa chceme skláňať k chudobným, slabým a chorým, aby cítili, že nie sú sami na svete, ale Boh sa stará o každého človeka.“

Nové priestory Domu charity sv. Vincenta sú krásne, zrekonštruované, čisté a priestranné, môžeme pomáhať omnoho väčšiemu počtu prijímateľov sociálnych služieb. Tento deň priniesol zelenú nielen širšiemu poskytovaniu sociálnych služieb. Krásnu zelenú okrasnú čerešňu nám darovali manželia Pončákovci, majitelia Záhradného centra

Lány v Ovčiarsku, ktorým touto cestou veľmi ďakujeme! V duchu myšlienky „Postav/otvor Dom (charity sv. Vincenta), zasad' strom“ ho symbolicky zasadil vedúci zariadenia Rastislav Kolman spolu so zamestnancami Diecéznej charity Žilina. Veríme, že okrem osviežujúcej zelene prinesie Boh cez tento štedrý dar (aj dar nových priestorov) pre všetkých aj hlboké zakorenenie sa v Kristovi! Ďakujeme Pánovi za dôveru, za každého človeka, ktorý hľadá u nás domov a pomoc. Veríme, že aj vďaka novej nocľahárni pre ženy môže byť naša pomoc pre ne

omnoho bližšia, dostupnejšia a účinnejšia.

TVOJA MILOŠŤ MA PRETVÁRA

Sviatosťou krstu som sa stal/stala milovaným dieťaťom Boha. Sestra Dária z Komunity blahoslavenstiev viedla júnovú duchovnú obnovu Diecéznej charity Žilina. Povzbudila k dôvere, že Pán sa nás už nikdy nevzdá! Tak ako je originálny vzťah Otca ku každému jednému z nás, originálna je aj cesta svätosti, ku ktorej nás jednotlivo pozýva. Každý z nás má jedinečnú cestu, nechajme sa pretvárať Božou milosťou, nech naše srdce vedie k pravému súcitu a láske, stávajme sa tou najlepšou verziou seba samého!

SVÄTÁ OMŠA ZA CHARITU

Otec biskup Tomáš Galis, prezident Slovenskej katolíckej charity, slúžil 4. júna svätú omšu za Charity na celom Slovensku v Kostole sv. Štefana kráľa v Žiline s prvopiatkovou poklonou so zamysleniami o dobročinnosti.

Prejsť v ten deň cez ich bránu bolo ako vojsť do rozprávky. Deti spolu so zamestnancami pripravili všetko do poslednej bodky. Všade farebné mašle, balóny, vlajky, na stoloch kvety. Koláčiky napečené a ozdobené,

RADOSTNÉ MAĽOVANIE

Členovia Farskej charity Predmier zorganizovali v Mikšovej 12. júna stretnutie detí na otvorení výtvarného krúžku pod názvom Radostné maľovanie.

Akcia je zameraná pre deti školského veku, ktoré si takouto formou počas voľného času môžu rozvíjať talent a vyjadriť svoje predstavy a nápady cez rôzne techniky kreslenia.

Chceme sa na našich stretnutiach naďalej venovať aj deťom so zdravotným znevýhodnením a využiť skúsenosti pomocou artefaktiky (liečba maľovaním).

Takýmto spôsobom sa snaží naša farská charita pomôcť aj tým rodinám, ktoré tento druh pomoci potrebujú a ocenia. Keď budú výtvarné dielka hotové, plánujeme

ich vydražiť a získané financie použiť na pomoc núdnym vo farnosti.

DETSKÁ CUKRÁREŇ

Deň plný radostnej služby a stretnutí v charitnej záhrade. To je Detská cukráreň, ktorá sa konala 13. júna v Centre pre deti a rodiny sv. Filipa Neriho v Považskej Bystrici.

vôňa kávy, pre deti limonáda plná ovocia... pocit, že začínajú prázdniny!

Deň Pána, jeho láska sa rozlieva v úsmevoch na tvárach prítomných. Svätú omšu celebroidal vdp. Miloš Piževka. Deti hrali a spievali. Poobede nechýbala tombola, čarovné vreće, charitný stánok s knihami, o zábavu sa postarali: folklórna skupina Rozmanín, Oľga Baričičová & Lukáš Prajka, DJ Bo Balušík, heligonkárka Vaneska Korenačková a Lamačské chvály nás vtiahli do spoločnej modlitby vďaka. Odchádzali sme s nadšením a ďakovaním, veríme, že tieto

šikovné deti sa nestratia ani v živote, ani zo starostlivej ruky nebeského Otca!

DOMÁCE NÁSILIE SA NEVYHÝBA ANI KREŠŤANSKÝM RODINÁM

TEXT František Trstenský, farár v Kežmarku

Ked' sme spolu chodili, bol to pozorný, nežný a citlivý muž. Sobáš sme mali v kostole a zdalo sa, že budeme šťastní. Potom sa to začalo meniť. Prišli deti, manžel zostával dlhšie v práci, ja som sa starala o deti. Postupne mu začalo všetko prekážať – jedlo, deti, domácnosť. Prišli vulgárne slová, alkohol, urážky, násilie... Táto výpoveď ženy, žiaľ, nie je na Slovensku ojedinelá. Treba jasne povedať, že akékoľvek násilie – fyzické, psychické, slovné útoky, zastrašovanie a ponižovanie, je ťažkým znevážením dôstojnosti človeka, Kristovho evanjelia a sviatosti manželstva. Ak manžel ospravedlňuje násilie poukázaním na nerozlučnosť manželstva, veľmi vážnym spôsobom pošliapal túto vznešenú sviatosť, ktorá mu nijakým spôsobom takéto právo nedáva.

Na adresu Katolíckej cirkvi zaznievajú obvinenia, že nesie spoluzodpo-

vednosť za násilie v rodinách. Neraz ide o zlomyseľnosť. Som hrdý na Cirkev, lebo nejestvuje iná inštitúcia, ktorá by tak vznešene učila o láske medzi mužom a ženou, o ich vzájomnej úcte, o dôstojnosti ženy a matky, ako práve Katolícka cirkev. Niektorí sa pýtajú, čo urobila Cirkev, aby zamedzila domácejmu násiliu. Našou odpoveďou je množstvo kurzov predmanželskej prípravy, práca s mládežou, vyučovanie náboženstva, kde sa preberajú aj tieto témy. Na Slovensku jestvuje viacero katolíckych organizácií, ktoré sa venujú pomoci týraným matkám a deťom a matkám v núdzi.

Obraciam sa predovšetkým na manželov a otcov, aby prijali výzvu, ktorú nachádzame v Jánovej apokalypse: „Mám však proti tebe, že si zanechal svoju prvotnú lásku. Preto si spomeň, odkiaľ si padol, rob pokánie a konaj ako prv“ (Zjv 2, 4 - 5). Ak sa vás to týka, proste o odpustenie vašu manželku

a deti, konajte pokánie a už sa nikdy na cestu násilia nevráťte. Obraciam sa aj na rodinných členov. Ak je to váš syn, brat, priateľ, ktorý sa dopúšťa tohto vážneho hriechu, nenadŕžajte mu stranu, nemlčte, neobviňujte manželku z klamstva, nezľahčujte situáciu, lebo beriete na seba spoluvinu za nešťastie detí, ktoré ich môže poznačiť na celý život. Odbornú pomoc potrebujú obeť násilia, ale ešte viac samotní agresori. ●●

VYDAŤ SA LEN TAK NA PEŠO

TEXT Anna Verešová

Niekedy pred dvomi-tromi rokmi, alebo jednoduchšie povedané – v čase pred korunou, som si na dovolenku zobrala dve skvelé knihy od dvoch mladých cestovateľov. Jeden z nich, Štěpán Smolen, v knihe „Cesta na Západ“ píše o svojich zážitkoch na ceste za Terezkou do Lisieux. Ten druhý, Ladislav Zibura, v knihe „40 dní pešo do Jeruzalema“, humorne a zaujímavo opisuje svoju cestu opačným smerom, na východ.

Vždy som takých odvážlivcov obdivovala. A čudovala sa. Ako môžu ísť takú diaľku peši? A vôbec, ako to, že nemajú strach, že ich neprepadnú, nezabijú, neokradnú? Svedectvá cestovateľov však hovoria o niečom úplne inom. Smolen to vyjadril vskutku jedinečne, keď darovanie, s ktorým sa denne stretával, pripodobnil liturgii dávania a dostávania. „Neprosím o nič než o vodu, o nasmerovanie a o dva metre štvorcové pre môj spacák, ale často som zahrnutý jedlom, sprchami, posteľami, niekedy aj peniazmi a všemožným dobrodením, vrátane vlúdnych slov.“ Aj Zibura hovorí podobne o množstve priateľských ľudí, ktorých stretával všade. Zdá sa, že obavy nie sú namiestne, aj keď, samozrejme, obidvaja píšu, že „nie je všetko vždy idylické“.

Prečo sa teda vydať na cestu, na putovanie? Chápala som, že tak urobil študent teológie Štěpán, ale Zibura, pre ktorého púte, ako sám hovorí, nepredstavujú náboženský ani športový

výkon? Cíti totiž, že niekde v hĺbke duše mu majú čo dať – „akoby tým človek dával dokopy mozaiku života“.

Aj ja si skladám mozaiku z môjho putovania po pútnických miestach, aj keď to sa, samozrejme, nedá porovnávať s peším putovaním. No predsa chcem spomenúť minuloročné zážitky, v čase korony. S mojím manželom sme sa vydali s našimi vnukmi a vnučkami na pútnické miesta. Sárku a Hanku sme zobrali na Turzovku. S chlapcami Peťkom, Brunkom a Dávidkom sme objavili krásu hory Butkov. A s najmladšími vnučkami Dorotkou a Sofinkou sme sa vydali do Rajeckej Lesnej. Samozrejme bola aj pizza, aj behanie a skákanie, ale aj naše slovo o Bohu. Aj o tom je krása starorodičovstva. Možno ste sa teraz usmiali, že som spojila nespojitelné – ozajstné cestovateľské zážitky so zážitkami z jednoduchých výletov. Nuž, každý putuje podľa síl a veku. A vy? Kde a s kým sa cez prázdniny vydáte peši či na bicykli? Napíšte. ●●

**PREDSTAVUJEME
ZASVÄTENÝCH PÔSOBIACICH
V ŽILINSKEJ DIECÉZE**

**V tomto čísle vám predstavíme reholné sestry spasiteľky.
V našej diecéze pôsobia v Kysuckom Novom Meste.**

**„Čerpajte vodu s radosťou
z prameňov spásy.“**

**Iz 12, 3
skrátene: De fontibus
Salvatoris
(Z prameňov spásy)**

**Oficiálny názov: Kongregácia
sestier Najsvätejšieho Spasiteľa**

**Skratka: CSSsS (Congregatio
sororum Sanctissimi Salvatoris)**

Založenie: 1849, Niederbronn

**Zakladateľka: bl. Matka Alfonza
Mária Eppingerová**

**Počet / komunity na Slovensku:
47 v 6 komunitách**

**Pôsobisko v Žilinskej diecéze:
Clementisova 12,
Kysucké Nové Mesto**

TEXT **Františka Čáčková, OSF**
FOTO **archív komunity**

SPASITEĽKY

Kongregácia sestier Najsvätejšieho Spasiteľa (niederbronnských sestier) je apoštolsky činná reholná spoločnosť zasväteného života pápežského práva. Podstatným zmyslom existencie a činnosti kongregácie je dať ľuďom zakúsiť nikdy nekončiacu Božiu lásku a milosrdenstvo, ktoré sa nám zjavilo v Ježišovi Kristovi.

Kongregácia chce vnášať radostné posolstvo do sveta opaterou chorých a starých, výchovnou a vzdelávacou činnosťou, svojím prínosom k rozvoju obyvateľstva a podporovaním žien, starostlivosťou o osamelých a ukrivdených spoločnosťou, ako aj spoluprácou v duchovnej oblasti.

Podľa vzoru zakladateľky prijali sestry pozvanie celkom sa nechať vtiahnuť do tajomstva vykúpenia, žiť z neho a svojím reholným životom vydávať o ňom v Cirkvi svedectvo. Sú povolané verne žiť svoje zasvätenie a „s radosťou čerpať z prameňov spásy“ (Iz 12, 3).

V súčasnosti pôsobia na Slovensku na šiestich miestach – v Bratislave (tri komunity), v Banskej Bystrici, v Kysuckom Novom Meste a v Trebišove. V Bratislave zriadili sestry na Jakubovom námestí Centrum Salvator – duchovné, konferenčné i ubytovacie centrum. V areáli sa tiež nachádza kláštor sestier, sídlo provincie i charitný domov pre staršie sestry a taktiež stravovacie zariadenie s krásnou záhradou.

Do Kysuckého Nového Mesta sa sestry vrátili v roku 2019 a nadviazali na predchádzajúcu činnosť. Komunitu tvoria tri sestry. Jedna z nich je dôchodkyňa, angažuje sa v charitatívnej oblasti v pomoci núdznym a roznáša sv. prijímanie starým a chorým ľuďom do ich domácností, ďalšia

pôsobí v školskej a farskej katechéze, sprevádza 25-členné Laické spoločenstvo a tretia pracuje ako zdravotná sestra v ambulancii všeobecného lekára v Žiline. Sestry žijú na sídlisku v 4-izbovom byte, kde majú aj malú kaplnku. S uvoľňujúcimi sa opatreniami, prichádzajú k nim ľudia na adoráciu, zo zvedavosti alebo na duchovný rozhovor.

Dňa 9. septembra 2018 bola vyhlásená za blahoslavenú ich zakladateľka Matka Alfonza Mária Eppingerová. Jedna jej relikvia bola určená pre kostol sv. Jakuba v Kysuckom Novom Meste. Úcta k nej je aj vďaka Laickému spoločenstvu veľmi živá. Počas svätej omše na spomienku bl. Alfonzy Márie ich pán dekan povzbudil slovami: „Reholné sestry tu nie sú len preto, aby robili takú či onakú činnosť. To, že v našom meste máme sestričky, nám dáva istotu, že sa za nás, naše rodiny, deti, farnosti, mesto modlia. Že tie naše podujatia, ktoré tu robíme, sprevádzajú svojou modlitbou.“

www.spasitelky.sk

**„SME POVOLANÉ
BOHOM, ABY SME
IBA S NÍM ŽILI,
JEMU SAMÉMU PATRILI.
TO JE PODIEL
KRISTOVEJ NEVESTY.
VÁŠ PODIEL.
Ó, AKÁ TO PRIAZEŇ!“**

**(bl. Matka Alfonza Mária
Eppingerová)**

SELFIE S... DUŠANOM PECKOM

FARÁROM FARNOSTI DOBRÉHO
PASTIERA ŽILINA-SOLINKY

TEXT Ján Hrkút

FOTO archív Dušana Pecka

● Nad čím uvažujete, keď odchádzate z nedeľnej svätej omše?

Moje myšlienky smerujú k ľuďom, ktorí prichádzajú na svätú omšu. Teším sa, že prítomnosť ľudí na bohoslužbách je opäť možná, že ľudia môžu aktívne prežívať farské spoločenstvo. Ďakujem Bohu za to, že im kladie do srdca túžbu po ňom. Keď boli protipandemické opatrenia, tak po svätých omšiach, ktoré boli vysielané cez farský YouTube kanál, som sa zamýšľal, či ľudia budú mať silu vrátiť sa do kostola. Ale

teraz zažívam, že Boh je mocnejší, svojich si nedá a veľmi sa teším, že sa do chrámu vracajú celé rodiny. V nedeľu, keď som sa rozliadal po kostole, videl som mnoho mladých rodín, a za to veľmi ďakujem Pánovi. Toto sú moje myšlienky po nedeľnej omši. Ďakujem Bohu za každého človeka, ktorý prichádza do chrámu, ale aj za tých, ktorí nás stále sledujú cez YouTube.

● Na Solinkách v Žiline pôsobíte tri roky. Čo pekné v tejto farnosti zažívate? Z čoho máte radosť a v čom je táto farnosť špecifická?

Je toho veľmi veľa. Spomeniem napríklad mladých. Sú úžasní, otvorení, ochotní kedykoľvek pomôcť, zapájať sa do rôznych aktivít. Dokážu sa zveriť a to je pre mňa ako kňaza veľká pocta. Ďalej mladé rodiny, ktoré majú túžbu vytvárať spoločenstvá, budovať priateľstvá a prehlbovať si vzťah s Bohom. V pôste sme pozvali rodiny na du-

chovnú obnovu netradičným spôsobom. Podnety na rôzne témy sme posielali formou klasickej pošty. Rátali sme, že sa zapojí len pár rodín a v priebehu pár dní bolo prihlásených 61 rodín. Tí, ktorí už majú niečo odžitie, sú pre mňa veľkou oporou. Kostol je vždy krásne uprataný a vyzdobený. A takto by som mohol pokračovať ďalej a ďalej. Mám ale zážitok, na ktorý asi nikdy nezapudnem. Keď som mal meniny minulý rok, streamovali sme sväté omše a zároveň sme vysielali pre Rádio Mária. Vtedy sa začalo uvoľňovanie, ľudia mohli v obmedzenom počte chodiť do kostola. Úžasní farníci mi počas svätej omše išli zagratulovať. A po gratulácii zrazu z reproduktorov zaznela pieseň, ktorú nášho Jakuba (chalan, ktorý streamoval) „donútili“ pustiť nielen do reproduktorov, ale aj do rádia. Bolo to veľmi milé a občas sa vraciam k tejto úžasnej spomienke. Špecifikom tejto farnosti je naša farská škola s materskou školou a Centrum voľného času. Vnímam

„ZAŽÍVAM,
ŽE BOH
JE MOCNEJŠÍ,
ŽE SI SVOJICH
NEDÁ.“

to ako veľkú príležitosť na odovzdávanie viery a budovania vzťahov s mladou generáciou.

● **Webovú stránku (alebo aspoň podstránku) má už takmer každá farnosť v našej diecéze. Ale aby mala farnosť vlastnú aplikáciu pre iOS a Android, to u nás ešte nie je celkom bežné. Vaša farnosť ju má. Ako ste prišli na tento nápad? Čo vám aplikácia umožňuje?**

Táto myšlienka vznikla ešte v čase, keď som pôsobil ako kaplán vo farnosti Martin – Sever. Ale realizácia prišla až v lete 2020. Je to príležitosť, ako byť aktívne spojený s farníkmi, a nie len s nimi. Aplikácia otvára nové možnosti evangelizácie. Po skoro roku vnímam, že to bol správny krok. Od 25. augusta 2020 má aplikáciu nainštalovaných 1069 zariadení a celkový počet návštev je 33 214. V aplikácii sú rôzne sekcie, ako napríklad ikonický podcast, Lectio divina, farské oznamy, atď. Veľkou výhodou oproti webovej stránke sú tzv. PUSH správy. Denne posielame na zariadenia ACTIO – KONANIE. Je to krátka veta, ktorá nás pozýva do aktívneho života s Bohom. Ale najlepšie je vyskúšať si ju. Aplikácia je primárne pre farníkov, ale verím tomu, že hodnotný materiál tam nájdú všetci užívatelia.

● **Je pred nami letné obdobie. Ako ho plánujete prežiť? Na čo sa tešíte? Máte pre nás nejaké odporúčanie – pre aktívny oddych alebo nejakú knihu, ktorú by ste nám na leto odporučili?**

Určite to bude čas aktívneho oddychu. Organizujem vo farnosti tábory, duchovné obnovy, výlety. No najviac sa teším na duchovné cvičenia. Mám skúsenosť, že počas duchovných cvičení prichádza množstvo inšpirácií. A na leto mám pripravenú úžasnú knihu Filokaliu, na ktorú sa teším už

vyše roka. Je to zbierka ponaučení starovekých otcov, kladie dôraz na mystickú a kontemplatívnu prax a napomáha zapojiť všetky naše zmysly pri modlitbe. To je moje odporúčanie.

● **Na Slovensko možno na jeseň zavíta pápež František. A hoci Žilina zrejme nebude miesto, ktoré navštíví – skúste si predstaviť: keby prišiel do našej diecézy – čo by ste mu chceli ukázať a čo by ste navrhovali ako bod programu pri jeho návšteve našej diecézy?**

Ťažká otázka. Určite by som ho pozval do katedrály, ďalej do našej farnosti Dobrého pastiera, rád by som mu predstavil mnohých našich farníkov. Tiež v rámci farnosti by som ho pozval do farskej školy, ktorá je veľmi moderná a previedol by som ho cez materskú školu. Viem si živo predstaviť, ako všetky tie deti utekajú k nemu, aby ho mohli objasť. Previedol by som ho cez základnú školu, aby sa stretol so žiakmi, aj so zamestnancami školy. Ale v našej diecéze máme veľa nádherných miest, či sú to Kysuce, Považie, Turiec, ale i smer na Terchovú. Možností je tu naozaj veľmi veľa.

PANDÉMIA BEZ PSYCHICKEJ UJMY

V ostatnom čase sa často skloňuje takzvaný postcovidový syndróm. Okrem obávaných ťažkostí s dýchaním, bolestí svalov a kĺbov či búšenia srdca sa čoraz viac pacientov sťažuje aj na psychické problémy. O nich, ale nielen o nich, sme sa porozprávali so psychológmi – Olgou Gajdulovou a Jánom Grossmannom.

TEXT Gabriela Kvasnicová FOTO autorka a Pexels

● **Podľa niektorých výskumov až 70 percent ťažkostí takzvaného dlhého covidu tvoria práve psychické. Toto zrejme viacerých prekvapilo...**

J. Grossmann: Postcovidový syndróm je súbor príznakov, prejavuje sa u ľudí, ktorí trpeli covidom. Najčastejšie príznaky, ktoré sa u týchto ľudí vyskytujú, sú zvýšená unaviteľnosť a pocit únavy, zvýšená miera úzkostí, depresie, poruchy poznávacích funkcií, ako pamäť alebo pozornosť. Nedá sa jednoznačne povedať, či je to prechodný stav, alebo to súvisí s nejakým poškodením mozgu...

O. Gajdulová: Problematika koronavírusu je rozsiahlejšia, ako sme možno čakali. Pandémia bola poznačená uzavretím do osobného priestoru, po-

stihlo to deti i dospelých a poznačila nielen vzťahovú stránku, ale i pracovnú.

● **Lockdown, povinná karanténa, to všetko sú náročné výzvy pre psychickú pohodu celej rodiny...**

J. Grossmann: Neboli sme pripravení, ani zvyknutí tráviť dlhšie obdobie spolu v rodinách a zrazu sme nemohli vychádzať z domu, stretať sa s blízkymi, priateľmi. Kritický bol ostatný polrok, keď ľudia aj zomierali. Problém nastal v nemocniciach, ambulantnej sfére, potom v školách. Na všetkých zrazu dopadol obrovský nával takzvaného distresu, ktorý nebolo možné celkom zvládnuť.

Rodičia zrazu museli prispôsobiť starostlivosť o deti i svoju prácu. Tí, ktorí pracovali z domu, museli si

zvyknúť, že aj deti majú školu doma, potrebujú mať svoj priestor a počítačovú techniku. Nastal problém, ako to všetko zabezpečiť.

Deti sa museli naučiť pracovať za stolom. V škole sa dá aj pošantiť a hlavne mať sociálny kontakt. Teraz sa zrazu všetko odohrávalo na tom istom mieste – hranie, učenie, voľný čas. Na toto naša kultúra nie je zvyknutá. Navyše to takto trvalo pol roka, čo vyvolávalo tlak a frustráciu u detí, ktoré všeobecne majú problém kontrolovať emócie, ako aj u ich rodičov, ktorí museli zvládať deti a mnohí aj prácu z domu.

Zdá sa, že ako zvládací mechanizmus tohto stresu sa pridružil k tomu aj konzum alkoholu a v niektorých prípadoch aj psychoaktívnych látok. Nemyslím si pritom, že sa pilo viac, akurát ten konzum sa presunul domov. A tak boli zrazu nápadnejšie nevhodné prejavy u partnera, partnerky, otca, mamy...

O. Gajdulová: V rodinách sa na druhej strane vyčírili problematické body vo vzťahoch rodičov ku deťom, ale i medzi partnermi navzájom. Počas pandémie sú ľudia viac spolu, nie len duševne, ale aj vo fyzikálnom priestore. Je to zaťažujúca skúška na vzťahy – ukazuje to na podstatu – na čom vzťah skutočne stojí, či na vnútorných hodnotách, alebo na niečom vonkajšom. Dovtedy aj keď niečo nefungovalo, ľudia odchádzali z domácností, no teraz boli nútení zostať spolu doma.

● Home office si naopak niektorí zamestnávateľia obľúbili...

J. Grossmann: Počas pandémie mnohí začali pracovať z domu, pre firmy je to finančne výhodnejšie. No len z dlhodobého hľadiska uvidíme, čo to prinesie. Ak mám miesto v dome vyhradené len na prácu, je to v poriadku. Ale ak je moja pracovňa aj mojou spálňou či obývačkou a jedálňou, tak to už môže byť problém. Predsa len, nejako všetci vnímame, že nosiť si prácu domov nie je z dlhodobého pohľadu dobré.

● Ako pandémie ovplyvnila partnerské vzťahy?

O. Gajdulová: Na jednej strane sa ľudia zastavili. Boli postavení pred výzvou fungovať inak, viac komunikovať s partnerom, s deťmi, spoločne tráviť voľný čas. Bola to výzva aj na osobnú kreativitu, aby ľudia žili zmysluplne a plnohodnotne aj počas pandémie.

● Báli sme sa o starkých, že budú veľmi trpieť odlúčením, no mladí ľudia strádali možno ešte viac...

J. Grossmann: V puberte a čase dospievania sú deti zvyknuté väčšinu času tráviť so spolužiakmi a kamarátmi a od rodičov sa majú snahu odpútať. Podpora rodičov je síce veľmi dôležitá, ale ony sú si to len málokedy schopné pripustiť. Keď sa k tomu pridá hormonálna nevyváženosť pubertiakov a psychicky a fyzicky unavení rodičia, ktorí sú tiež z tohto celého frustraní, vytvorí sa akýsi bludný kruh. Mladí, aby sa z toho dostali, potrebujú kamarátov, aby sa pošťazovali, a potrebujú nejako ventillovať svoju vlastnú frustráciu.

Mladí ľudia majú veľký problém sa s tým vysporiadať, nikdy predtým nič podobné nezažili, a ani ich rodičia. A ak nemali zažité nejaké rituály či pravidelnosť denného režimu, veľmi ľahko u nich vznikali pocity úzkosti a depresie. Poukázal na to i výskum vysokoškolákov doktora Michala Hajduka.

Dôchodcovia to paradoxne znášali lepšie. Jednak sú už naučení fungovať sami, deti sa prirodzene z domu rozprchli. Na druhej strane im určite chýbalo, keď raz za čas nemohli k nim

prísť deti a vnúčatá, ale vedeli to o trochu jednoduchšie zvládnuť.

U mladých existuje fenomén „strach z vynechania“. Mladí sa boja, že im niečo ujde, keď budú niekde chýbať. Je to neurotický jav, strach, že ak nevyskúšam nejakú „dobrotu“, nebudem vedieť, ako chutí a to bude hrozné...

● Bude naša mládež ďalšia stratená generácia?

J. Grossmann: Nemyslím si, že je to stratená generácia – je to generácia, ktorá zažila určitú krízovú situáciu, ktorú zažil celý svet a nebola to vojna. Záleží, ako sa s tým my dospelí vysporiadame a mladým ukážeme pozitívny príklad. My dáme vzor mladým i tým, ako o tom budeme hovoriť alebo mlčať. Mnohí už o covide nechcú ani počuť a najradšej by na to zabudli. Tu je riziko, že ak zabudneme na históriu, budeme si ju musieť zopakovať.

● Boli veriaci ľudia v čase lockdownu vo výhode, alebo práve naopak?

J. Grossmann: Viacerí určite privítali možnosť sledovať sv. omšu online, obávam sa však, že teraz veľa ľudí

prestane do kostola chodiť vôbec. Tí, ktorí chodievali do kostola len zo zvyku alebo z pocitu, že sa stane niečo zlé, ak tam nepôjdem, teraz zistili, že sa nič hrozné nestalo, keď do kostola nešli. Svet sa točí ďalej, horšie sa nemáme, lepšie asi tiež nie... Viera, nádej aj láska potrebuje rásť a budú rásť, ak ich budeme živiť.

Problémy tohto sveta Božie slovo pohltí. Mobily, instagramy, facebooky nám zahlcujú srdcia. No človek, ktorý v tomto nemal jasno už pred pandémiou, aktívnu vieru zanechá.

● Ponúknite, prosím, radu, ako výzvy pandémie zvládnuť bez psychickej ujmy?

J. Grossmann: Je dôležité mať pravidelný režim, chodiť pravidelne spať, nezahľcovať sa napríklad bezcieľným blúdením po internete – „hľadáť nič“. Je lepšie si prečítať knihu, tráviť čas s blízkymi, zavolať si cez internet, zahrať sa spoločenské hry, ísť do prírody. Vytvoriť si pravidelnosť, napríklad každú stredu si pozrieme nejakú komédiu alebo romantický film a podobne. Ísť každý druhý deň na polhodinovú prechádzku a za odmenu si dopriať niečo malé chutné.

Tiež je dôležité dodržiavať pravidelnosť aj napríklad v osobnej hygiene – ráno sa umyť, prezliecť, určite nie celý deň pobehovať v pyžame. Pravidelnosť dáva pocit istoty, aj predvídateľnosti. Je dokázané, že ľudia, ktorí majú pravidelnosť v živote, sú menej náchylní na psychické poruchy. Normálne má deň určitý začiatok, svoj stred aj svoj záver. Keď obedujem v pyžame, zmení sa mi normálne rozdelenie dňa, a na to psychika reaguje, vyplávajú sa stresové hormóny.

Hovorím tu o veciach, ktoré sme považovali za samozrejmé, ale ukázalo sa, že nič v tomto ohľade nie je samozrejmé. Keď nad tým premýšľam, môžu moje vyjadrenia vyznievať moralizujúco a pre niekoho asi aj budú, ale faktom aj tak zostáva, že keď si vieme aspoň nahrubo naplánovať niektoré časti dňa, bude to na nás pôsobiť upokojujúco.

Deti pri online vyučovaní strácali určitý pocit pravidelnosti, ktorá zas dáva pocit stability. Keď to prestaneme vnímať, narušuje to našu rovnováhu.

Viacerí sa musia vyrovnávať s náročnými i existenčnými problémami.

Tu sa treba zamerať na to, čo sa dá urobiť. Keď dokážeme urobiť prvý krok, podarí sa aj druhý a následne aj tretí. Ak sa dá riešiť to, čo je možné vyriešiť a nehladať riešenie vecí, ktoré sa momentálne nedajú vyriešiť. Dodá nám to nádej, že predsa v tom zmätku sa dá o niečo oprieť.

O. Gajdulová: Bolo i je veľa chaosu, ale Boh tvorí z chaosu. Biblicky sa mi tu ponúka nádej. Určite je aj dobré, že to takto prišlo. Zrejme sme to potrebovali všetci, celý svet na zastavenie sa a revíziu vlastných hodnôt. Nevieime hneď vyriešiť všetky veci, ktoré pandémie priniesla. Sme odkázaní žiť pre dnešok, pre prítomnosť, a to je asi výzva týchto dní – sprítomniť sa.

● Domnievam sa, že ľudia na dedinách boli počas lockdownu vo výhode, alebo...

J. Grossmann: Tipujem, že áno. No na dediny prichádzajú žiť ľudia z miest, ale nepreberajú správanie pôvodných obyvateľov. Nezapadnú do ich sociálnej siete. Na dedinu prichádzajú bývať ľudia so svojimi zvyklosťami z mesta,

ktoré nevedia, či nechcú zdieľať s inými. Komunitné správanie, spoločná práca na poli alebo futbal na dedine už takmer nevidieť. I keď na druhej strane, častý obraz dedinského futbalu, keď po zápase mnohí skončili v krčme, má tiež svoje tienisté stránky.

● Zdravotníci, ktorí pracovali na covidových oddeleniach, následkom zažitého, vraj už nechcú viac pracovať v nemocniciach...

J. Grossmann: Pre mnohých zdravotníkov – lekárov, sestry, sanitárky, ... bola táto skúsenosť pomerne výrazne traumatizujúca. Až časom sa ukáže, ktorí z nich prekonajú túto stresovú udalosť a ktorí „prejdú“ do postraumatickej stresovej poruchy. Predpokladám, že viacerí budú potrebovať psychologickú pomoc a nejaká skupina odíde zo svojich pracovísk.

Pôsobilo by skutočne dobre, ak by nadriadení konkrétne ocenili zdravotníkov, aby boli medzi nimi a aby vnímali, čo sa s nimi deje. Traumy, ktoré zažili, sa nedajú vyriešiť len zvýšením platu, aj keď i to by bolo fajn. Zdravotníci v prvej línii zažili veci, ktoré prakticky doteraz nikto nezažil, v istom ohľade je to podobné vojrovej medicíne. Dostali sa do situácií, keď museli robiť náročné rozhodnutia a často pracovali ďaleko za rámec svojich povinností. Museli si veľa vytrpieť a zakúsiť, aby to zvládali.

● Ak by prišla tretia vlna, sme už dostatočne zocelení, aby sme ju dobre zvládli?

O. Gajdulová: Niečo sme zažili prvýkrát, niečo druhýkrát a možno nás čaká niečo aj tretíkrát. Vždy to bolo iné, ale v niečom aj podobné, a tak ľudia by už mali byť naučení fungovať v dobe lockdownu. Napríklad, že budú zatvorené obchody alebo školy... V tomto smere to bude pre nás asi jednoduchšie.

J. Grossmann: Je zrejme, že tretia vlna príde. Čo môžeme urobiť teraz, je dať sa čím skôr zaočkovať. Ak toto zanedbáme, je celkom možné, že opäť zažijeme to, čo v ostatných mesiacoch. Ak chceme ísť na dovolenku, necestujme lietadlom a nebývajme v hoteloch. Vždy sa dá pripraviť na najhoršie a očakávať najlepšie. ●●

DOBRÝ STROM, DOBRÉ OVOCIE

Tentoraz sme za našou reportážou vycestovali do Lednických Rovní, do obce, ktorá je známa nielen svojou sklárskou tradíciou, no v novodobej histórii i každoročnou púťou starých rodičov. Našli sme tu manželský pár, ktorý spojila svetovo vychýrená fabrika, ale predovšetkým úprimná a vytrvalá láska – Emíliu (78) a Blažej (81) Sieklovcov.

TEXT Gabriela Kvasnicová FOTO autorka a archív Sieklovcov

Zosobášili sa pred 58 rokmi, na Troch kráľov v roku 1963. Vychovali syna Vladimíra a dcéru Moniku a dnes sa už tešia dokonca z pravnúčat. To najmladšie – Johanka – sa narodilo tento rok. „Už sme veľká rodina, boli sme dvaja a už je nás 21,“ tešia sa manželia Sieklovcí. Dokonca v tomto mesiaci ich čaká ďalšia milá

povinnosť – svadba vnuka. „Od syna máme štyri vnúčatá, troch chlapcov a jedno dievča a teraz už budú všetci „na poriadku“, upresňuje Milka. Dcéra Monika sa im postarala o dvoch vnukov a jednu vnučku. Vnučka je pani učiteľka a chlapci prijali povolanie do kňazstva. „Máme veľmi dobrých nevestu i zaťu, Pánu Bohu ďa-

kujeme každý deň za to, že nám dal takú rodinu,“ zhodujú sa obaja.

DVAJA VNUCI KŇAZI

Vnuk Lukáš Zbranek vstúpil do rehole Misionárov Najsvätejších Srdc Pána Ježiša a Panny Márie. Večné sľuby skladal v septembri minulý rok

a v decembri v Ríme, kde študoval, prijal diakonskú vysviacku. „Tento rok v októbri by mal byť vysvätený za kňaza,“ dopĺňajú šťastní starí rodičia. Spomínajú si aj na zakladateľa prvej komunity týchto misionárov na Slovensku pátra Jozefa Baťa, ktorý prišiel do Žiliny ešte v roku 1994. V našej diecéze misionári spravujú Mariánske pútnické miesto, horu Živčáková.

Druhého vnuka Mateja Zbraneka oslovila rehoľa bratov kapucínov. „Večné sľuby skladal v septembri 2019,“ hovorí babka Milka. Aj Matej študuje za kňaza. „Oni sú šťastní a my sa tešíme z nich,“ dodáva dedko Blažej.

NA ZAČIATKU BOLO SKLO

Milka pochádza z Horoviec, Blažej z Valaskej Belej. „Na Rovne som sa prišiel učiť za sklára, a tak to začalo,“ vysvetľuje súvislosti ich zoznámenia Blažej a Milka upresňuje: „V Horovciach sme dievčatá chodievali cez leto ku kostolu polievať kvety. No vodu bolo treba nanosiť z potoka a kostolík bol na kopci, a tak nám pomáhali kýbly s vodou vyvážať chlapi na bicykloch.“ A keďže obaja – Milka i Blažej – často chodievali do kostolíka, často sa aj vídali a aj si jeden druhého akosi viac všímali. „Ja som vtedy býval na slobodárni v Lednických Rovniach, večer som na bicykli chodieval do Horoviec na svätú omšu,“ hovorí Blažej.

No nestretali sa iba v kostole na modlitbách, ale i na tancovačkách. „Naučil som sa hrať na saxofóne, a tak som na zábavách s kapelou často hrával,“ objasňuje nové okolnosti. Ich vzájomné spoznávanie však na viac ako dva roky prerušila povinná vojenská služba v Českých Budějoviach.

HODINKY, ABY NEZABUDLA

Milka celý čas s láskou na svojho milého čakala. Aby predsa len nezabudla, „pre istotu mi kúpil hodinky,“ smeje sa. Chodenie im vojenská služba predĺžila takmer na päť rokov, lebo aj tú vojenčinu nadriadení navyšovali. „Pre problémy na Kube som musel slúžiť o pol roka dlhšie,“ dodáva Blažej. Ich vzťah bol však pevný, prekonal i kubánsku raketovú krízu.

Vojenčina ubehla Blažejovi vraj celkom hladko, veď okrem listov od milej, mal pri sebe aj saxofón. „Na vojne sme sa stretli viacerí muzikanti, a tak sme si založili kapelu. Dokonca ma poslali domov pre nástroj, a tak som mal „opuštáť“ na dva dni hneď na začiatku, bola to výhoda,“ spomína s úsmevom. Saxofón a neskôr klarinet brával do rúk celých šesťdesiat rokov! Hrať začal v osemnástich a závodnú kapelu, ktorej sa po vojenčine stal členom, opustil až ako 78-ročný.

Muzikantské vlohy sa preniesli aj na vnúčatá. „Všetci vnuci hrajú na gitarách, vnučka hrá na klavíri a spieva v kostole. Kapucín Matej hráva s bratmi z rehole aj v kapele,“ tešia sa zo šikovných vnúčat starí rodičia.

ROVNE – DOMOV I PRÁCA

Svetoznáma sklárska fabrika v Lednických Rovniach, ktorej história siaha až do 19. storočia, im obom dala prácu a vďačia jej aj za bývanie. Zato jej boli verní po celý ich produktívny vek. „Išla som do roboty ako 17-ročná, pritom som mohla ísť ďalej do škôl, no závidela som starším kamarátkam, že si zo zárobkov dokázali kúpiť nové kabáty, a tak som i ja išla pracovať,“ rozpamätáva sa Milka. V sklárňach odpracovala 42 rokov na oddelení technickej kontroly. „Ja som poháre vyrábal a ona ich zaha-

„TEDA PO ICH OVOCÍ
ICH POZNÁTE.“
(Mt 7, 20)

dzovala,“ žartuje Blažej. No upresňuje, že zahadzovala len tie, ktoré sa nevydarili. Ako sklár mal ťažkú prácu. „Preto sklári chodili o dva roky skôr do dôchodku,“ vysvetľuje Blažej, ktorý tak išiel do dôchodku ako 58-ročný.

Najskôr Sieklovci bývali pol roka u Milkiných rodičov a potom pár rokov v jednoizbovom byte na Háji. V roku 1969 sa presťahovali do panelového domu, ktorý postavila ich sklárska fabrika. „Bol to prvý panelák postavený pre sklárov,“ spomína Blažej. „Chodieval som sa tu pozeráť, kedy ho dostávajú. A odvtedy tu bývame.“ Milka ešte upresňuje, že sa fabrike vtedy museli zaviazat na dvadsať rokov, aby sa o byt mohli uchádzať. No oni tu potom odpracovali aj dvakrát dvadsať rokov.

VERNÍ BOHU I CIRKVI

Milka i Blažej pochádzajú z veriacich rodín a nikdy počas ich života sa nezdráhali ku Pánu Bohu priznať. Chodiť do kostola bola vždy samozrejmosť aj pre ich deti a ony vieru odovzdávajú detným deťom. „Keď boli vnúčatká malé, pomáhala som dcére ráno chystať deti do školy. Vždy som im dala na cestu krížik na čelo. Ak by som pozabudla, samy si pýtali,“ spomína Milka.

Bez problémov zapísali aj deti na náboženstvo. „My sme mali v robote veľmi dobrého vedúceho,“ spomína si Milka. „Zavolať si ma a opýtať sa, či neodvolám, že verím v Boha a keď som povedala, že nie, tak on, že dobre.“

„Každý rok sme chodievali do Šaštína na púť,“ dodáva zasa Blažej, „aj si nás zapisovali, no nebáli sme sa. Pomyslel som si, že my sme robotníci, nám robotu nezoberú kvôli púti.“

Ostatné roky zasa nikdy nevynechali Púť starých rodičov k sv. Joachimovi a Anne v Lednických Rovniach. „Vždy sa tam stretne celá rodina a potom ku nám prídu všetci na obed,“ spomínajú. Na púte do Lednických Rovní Milka chodievala ešte ako dievča pešo z Horoviec.

Milka štyridsať rokov aj s priateľkou Tonkou vo farskom kostole robievala výzdobu a každý deň si zvykla chodiť aj na svätú omšu. „Ak niečo vážne do toho nepríde, idem každý deň do kostola. Keď bola korona, tak som pozerala svätú omšu v televízii. Ráno o siedmej som si pozrela jednu, na obed druhú a večer aj tretiu. Bolo to veľmi dobré, len sväté prijímanie nám vtedy veľmi chýbalo. Ale potom ho pán farár začal dávať vonku, a tak

sme chodievali ku kostolu na sväté prijímanie a na spoveď,“ dodáva Milka.

UCHRÁNENÍ PRED KORONOU

Pýtali sme sa, ako zvládali náročné dni, ktoré spôsobila pandémia koronavírusu. „Vďaka deťom veľmi dobre, nemali sme žiadne problémy. Nevesta z Dubnice nám až ku dverám doniesla nákupy, nech sami nejdemo do obchodu,“ hovorí Milka. Keď mala narodeniny, tak sa rodina zišla pod balkónom, a tak jej vinšovali, aby ich chránili. „A už sme aj zaočkovaní,“ pridáva Blažej.

„Nás má Pán Boh veľmi rád,“ hovorí Milka. „Obaja sme prekonalí dokonca onkologické ochorenie. Ja som musela podstúpiť aj ťažkú operáciu, chemoterapiu, aj ožarovanie, ale vôbec som sa nebála. Vnuci sa o nás starajú. Jeden je lekár, pomohol mi vybaviť vyšetrenia, ďalší mi volal, že sa za mňa modlia aj v cudzine.“ Milka chorobu prekonala pred piatimi rokmi, vraj nemala ani po operácii žiadne bolesti. Onkologickým ochorením si prešiel v minulosti aj manžel Blažej. Podchytené bolo našťastie skoro,

a tak nemusel podstúpiť žiadnu agresívnu liečbu.

Milka i Blažej sú obaja sluchovo postihnutí. No aj v tomto hendikepe našli pozitívnu stránku – vo zväze sluchovo postihnutých im vraj každý rok sprostredkujú pobyt v kúpeľoch. Keď sme pripravovali tento článok, akurát sa chystali na týždňový pobyt do Piešťan. So sluchovo postihnutými už navštívili Lurdy, Medžugorie i naše Tatry.

ÚRODNÁ ZÁHRADKA

Spoločnou záľubou manželov Sieklovcov je záhradka. Zadovážili si ju v neďalekej osade a vedno ju zúrodňujú už asi štyri desaťročia. Pestujú si zeleninku – rajčiny, zemiaky..., ale majú aj ovocné stromy. „Niekdedy sa urodí toľko jablák, že nevieme čo s nimi,“ hovorí Blažej. Svoju úrodu však majú komu rozdávať, ich krásna rodina sa stále utešene rozrastá. Lebo dobrý strom vydáva dobré ovocie.

Slovami ich šťastných vnúčat a pravnúčat by sme na záver radi dodali, že nám bolo cťou poznať „najlepšiu babku a najlepšieho dedka na svete“.

Dcéra Monika (vpravo) s rodinou

JE DAROM ROBIŤ TAKÚTO PRÁCU

Klientov zariadení sociálnych služieb sa obmedzenia kontaktov v súvislosti s pandémiou COVID-19 dotkli azda najviac. Mnoho mesiacov boli odkázaní iba na pomoc zamestnancov. Medzi nich sa v Centre sociálnych služieb (CSS) Letokruhy v Žiline na Vlčincoch práve v čase pandémie zaradila aj Jana Ivanišová, ktorá v službe seniorom našla svoje povolanie. Prinášame jej svedectvo o videní Krista v starom a chorom človeku.

TEXT **Jana Ivanišová** FOTO **archív CSS Letokruhy**

V srdci som mala túžbu nasledovať príklad sv. Františka z Assisi a priviesť čo najviac duší k Bohu. Túto túžbu som chcela premeniť do praxe službou – venovať čas tým, ktorí to najviac potrebujú. Pán pripravoval moje srdce. Veľmi pekne o tom hovorí žalm: „Nech ti dá, čo si tvoje srdce žiada, nech splní každý tvoj zámer! Nech zaplesáme nad tvojím víťazstvom a v mene svojho Boha vztýčíme zástavu! Nech Hospodín splní všetky tvoje prosby!“ (Ž 20, 2-6).

ZMENA ZAMERANIA

Obdobie pandémie a s ňou spojené opatrenia mi pomohli viac sa zamyslieť nad prioritami v mojom živote. Bol to čas obnovy môjho srdca. V mojom vnútri stále viac rástla túžba slúžiť chorým a slabým. Vtedy som bola zamestnaná ako vychovávateľka na Cirkevnej základnej škole Romualda Zaymusa v Žiline, venovala som sa Katechézám Dobrého pastiera, teda mimo zamerania opatrovateľky domova sociálnych služieb. Avšak prišla myšlienka, verím od Pána, že zmením svoje zameranie. Na začiatku som si to chcela len vyskúšať a pomôcť, ale po čase som zistila, že táto práca ma naplňuje väčším pokojom a radosťou, že robím, po čom som vždy túžila. Boh ma uistoval, že sa môžem rozhodnúť pre hocikakú možnosť práce,

obe sú dobré a správne. Rozhodla som sa zostať v tejto práci a popri nej sa venovať Katechézám Dobrého pastiera.

DLHOVEKOSŤ JE POŽEHNANÍM

Cirkev nás učí, že súčasťou živého viery je osobný vzťah s Bohom. Na začiatku nášho života takýto vzťah môžeme budovať. Nadobudnúť identitu Božieho dieťaťa je dôležitým základom, ako žiť s Bohom naplno po celý život a práve v období detstva si môžeme vytvoriť takýto hlboký a trvalý vzťah. No i staroba je dôkazom

Božej lásky. Svätý Otec František pripomenul, že v Biblii je dlhovekosť požehnaním. Staroba je možnosťou prehĺbovať vzťah s Bohom. Mám nádej v Božie milosrdenstvo. Práve toto poznanie je pre mňa naplnením Božej lásky ku každému človeku, aj ku mne samej. V starých ľuďoch nachádzam Božiu lásku. Boh mi dáva šancu vracať sa do jeho náručia. Veľakrát lásku nemilujem, ako by som mala, preto ma pozýva milovať lásku v trpiacom človeku, v každom starom človeku. V Žalme 91 sa píše: „Veď on svojim anjelom dá príkaz, aby ťa chránil na všetkých твоich cestách. Na rukách ťa budú nosiť, aby si si neudrel

nohu o kameň“ (Ž 91, 2-6). Byť „anjelom“ pre tých, ku ktorým má Pán volá. Seniori sú pre mňa darom od Boha, pretože vďaka nim verím, že Boh mi dáva každý deň navyše šancu byť s ním. Raz, keď dôjdem aj ja k starobe, verím, že budem mať okolo seba „anjelov“ od Boha poslaných a že ja sama budem svedectvom Božej lásky pre druhých.

TOĽKO KRÁSNYCH SLOV

Staroba prináša utrpenie, ale celý náš život je poznačený utrpením, nielen na sklonku života. Staroba prináša choroby, osamelosť, úzkosť a strach pred Božím súdom. Toto všetko však môže zažívať aj mladý človek. Zmysel

utrpenia je obetovať utrpenie za druhých ľudí, prehlbovať vzťah s Bohom, On nám dáva šancu byť s ním. Týmto spôsobom môžeme súcitiť a zjednotiť sa s Kristom. Práve v utrpení sa najviac pripodobňujeme Kristovi. Veď On trpel za naše hriechy, pomáha nám niesť každodenné kríže. Naším klientom chcem s ostatnými kolegami darovať čo najviac lásky a pochopenia, byť tými, ktorí potešia a pomôžu prekonať utrpenie čo najdôstojnejšie. Práca je veľmi náročná nielen po fyzickej, ale aj po psychickej stránke a zamestnanci dennodenne dávajú samých seba. Vtedy je to povolanie, ktoré naplňuje a robí šťastné obe strany – klienta i zamestnanca. Sú vďační za každú pomoc, hlavne tí, ktorí veľmi

trpia. Tolko krásnych slov na moju osobu ako pri práci opatrovateľky som ešte nepočula. Službiť starým ľuďom je povolanie, ktoré sa rodí v každom človeku inou mierou. Nie každý sa dokáže o starého alebo chorého človeka starať intenzívne, ale dokáže sa s ním porozprávať či ísť na prechádzku. Staroba je dôkazom Božej lásky a pre túto lásku môžeme niečo spraviť.

„SENIORI
SÚ PRE MŇA
DAROM
OD BOHA.“

Jana Ivanišová pri práci

SLOVO VEDÚCEJ SESTRY

TEXT **Monika Leváková,**
CSS Letokruhy, Žilina – Vlčince

S obdivom som sledovala Jankin príchod medzi našich klientov a ochotu pomáhať. Pretože naša práca by nemala byť len o starostlivosti o telo, ale i o dušu. Vďaka modlitbám môžeme povedať, že aj obdobie pandémie sme zvládli a ďalej zvládame s Božou pomocou. Aj toto svedectvo ponúka možnosť nahliadnuť do nášho každodenného života, do života jednej z nás, keď sme všetko stavili na jednu kartu – „Božiu.“ A Pán nás vo veľkom požehnáva a my vieme, že nie sme sami. Veľká vďaka určite patrí aj spolupracujúcim kňazom, že sa o nás starajú nielen po duchovnej stránke, ale i ľudskej. V čase, keď sme klasické rovnosaty vymenili za skafandre, nám boli „kovidoví“ kňazi veľkou oporou. Boli nablízku nielen našim klientom, ale taktiež poskytli podporu a sviatostnú posilu našim vyčerpaným sestram, opatrovateľkám a opatrovateľom. Z tejto podpory sme tak mohli čerpať silu vykonávať naše povolanie pre tých najzraniteľnejších naďalej.

NIGÉRIA:

JE MOŽNÉ ZABUDNÚŤ NA PREŽITÉ HRÔZY
A ZAČAŤ NOVÝ ŽIVOT?

**Katolícky biskup Oliver Dashe Doeme z Maiduguri v severovýchodnej Nigérii
naliehavo vyzval katolíkov po celom svete, aby sa modlili ruženec
s úmyslom zastaviť narastajúci islamistický extrémizmus v Afrike.**

TEXT **Ludmila Brezová** FOTO **ACN**

Vo svojom videoposolstve, vytvorenom pre centrálu pápežskej nadácie ACN – Pomoc trpiacej Cirkvi, uviedol: „Prosím všetkých, ktorí chcú okrem podpory organizácií, ako je ACN, pomôcť, aby sa modlili za ukončenie násilia, a to hlavne posvätný ruženec.“

Stretnutie vdov, Maiduguri

Jeho diecéza Maiduguri, ktorá patrí medzi nigérijské diecézy najviac postihnuté terorizmom skupiny Boko Haram, sa už celé roky modlí k Božej Matke. Otec biskup je presvedčený, že „vytrvalými modlitbami a zbožnosťou bude nepriateľ určite porazený“.

Nigériu celé roky terorizuje islamistická skupina Boko Haram – podľa biskupa prišlo v krajine od júna 2015 v dôsledku toho o život 12-tisíc kresťanov. K útoku Boko Haram sa pridružuje násilie voči kresťanom od islamizovaných chovateľov dobytky z kmeňa Fulbov aj od roztrúsených skupín ISIS, napríklad ISWAP (Islamic State West African Province – Islamský štát v provincii Západná Afrika). „Náboženská zložka je v tomto konflikte jednoznačná,“ skonštatoval biskup.

Muslimovia sa však tiež stávajú obeťami násilia extrémistov. „Rada muslimov v štáte Adamawa informovala, že medzi rokmi 2013 – 2017

skupina Boko Haram usmrtila 5247 moslimov.“

Nebezpečenstvo plynúce z islamistického extrémizmu sa rozširuje aj ďaleko za hranice Nigérie. „Zóna Sahelu sa stala oblasťou operácií tých skupín, ktoré prisahali vernosť ISIS, a to vrátane Boko Haram.“ Proti rozširovaniu extrémizmu bojuje rovnako Čad, Mali či Niger, no zasiahnuté sú aj iné krajiny Afriky. Biskup Dashe Doeme zhodnotil aktuálny stav: „Po porážke ISIS v Iraku a Sýrii sa Afrika stala novým epicentrom extrémizmu. Ak chcú africké štáty poraziť spoločného nepriateľa, je nevyhnutná medzinárodná spolupráca.“

SVEDECTVO HRÔZY I NÁDEJE

HRôzu a utrpenie, prežívané mnohými ľuďmi, ktorí chcú v Nigérii začať nový život, približuje dramatický príbeh jednej z obetí islamistickej skupiny Boko Haram. Rozpovedal nám ho otec

« Križová cesta Nigéričanov trvá už celé roky

Fidelis Bature, ktorý v Nigérii pôsobí ako katolícky kňaz, klinický psychológ a zároveň projektový partner centrály pápežskej nadácie ACN – Pomoc trpiacej Cirkvi.

Mladá žena S., ktorá má dnes 21 rokov, na ten hrozný deň v novembri 2018 podľa otca Fidelisa nikdy nezabudne. Prežíva ho totiž znova a znova. Žila so svojimi súrodencami a rodičmi na farme v severovýchodnej Nigérii, niekoľko kilometrov od Maiduguri, hlavného mesta provincie. Spolu s mladšou sestrou a rodičmi boli práve vonku, keď ich obklúčili mladí muži na motocykloch. Od ich otca žiadali, aby im vydal dcéry, inak zomrie. To, čo sa stalo, ťažko opísať slovami. V každom prípade, keď im ich otec odmietol vydať, S. zrazu držala jeho hlavu v rukách. Mladí muži, teroristi z islamistickej skupiny Boko Haram, mu ju chladnokrvne sťali. S. odpadla. „Odvtedy sa jej tieto spomienky neustále vracajú. Žije v strachu, že ju zabijú,“ hovorí o S. prípadu otec Fidelis.

Martýrium mladej ženy sa však touto udalosťou zďaleka neskončilo, práve naopak. Keď sa prebrala z bezvedomia, uvedomila si, že je uprostred džungle. Pochopila, že ju odvliekli do tábora Boko Haram. Hrôzy, ktoré tam prežila, otec Fidelis podrobnejšie neopisuje, len hovorí: „S. bola opakovane mučená a zneužívaná každým mysliteľným spôsobom...“ Napokon sa jej podarilo utiecť. Zranená, unavená a plná bolesti natrafila na jedného starého muža, ktorý jej pomohol dostať sa do bezpečia. Nedokázala si spomenúť, kde stojí jej rodičovský dom. Trvalo celé dni, kým si pospájala úlomky spomienok

Biskup Oliver Dashe Doeme požehnáva základy vznikajúceho centra

a bola schopná vrátiť sa k matke a súrodencom.

„V tom čase S. vôbec nemohla hovoriť, a teda ani vysvetliť, čo sa vlastne stalo,“ spomína si otec Fidelis. Matka ju preto priviedla za ním. Zistil, že S. je traumatizovaná. „Videla duchov a ľudí bez hlavy. Prežité udalosti sa jej v mysli vracali ako záblesky, mala halucinácie a trápili ju trýznivé myšlienky.“

UZDRAVENIE DUŠE A ŠANCA NA NOVÝ ZAČIATOK

S. je jednou z mnohých obetí skupiny Boko Haram, ktorým v Centre ľudských zdrojov a praktického výcviku v liečbe traum (Human Resources and Skill Acquisition Centre for Trauma Healing) v diecéze Maiduguri poskytujú pomoc. ACN finančne podporuje túto iniciatívu, pretože je skutočne potrebné, aby sa ľudia zranení na duši uzdravili.

Otec Fidelis pracuje v centre a vidí, že v regióne je veľa podobných osudov. Už celé roky ho terorizujú islamistické milície, ktoré útočia na kresťanov, ale aj moslimov. „Križa, ktorá vznikla v spojitosti s Boko Haram, zanechala nespočetné množstvo ťažkostí. Ľudia prišli o svoj život a živobytie. Mnohí žijú v táboroch,“ vysvetľuje otec Fidelis.

Aj utečenecké tábory sú miestom, kde chce katolícka diecéza Maiduguri pôsobiť. Už niekoľko mesiacov systematicky buduje psychologickú službu pomoci. Postupujú takto: odborníci trénujú laických poradcov, ktorí potom v táboroch poskytujú psychologickú prvú pomoc, vedú skupinové poradenstvo a vykonávajú rôzne psychosociálne podporné aktivity. Dvaja odborníci sú im vždy k dispozícii na konzultáciu alebo odbornú pomoc. Ľudí trpiacich zvlášť vážnymi problémami odosielajú na liečbu na neuropsychiatrickú kliniku spolkového štátu.

Centru však nejde iba o poskytovanie prvej psychologickéj pomoci. Pomáha vnútorne vysídleným osobám, aby sa dokázali vrátiť do života a integrovať sa. „Spolupracujeme so všetkými, ktorých sa tento problém týka. Upozorňujeme na riziko stigmatizácie, stretov medzi vnútorne vysídlenými osobami a spoločnosťami, ktoré ich prijímajú, ako i na potrebu sociálnej integrácie,“ hovorí otec Fidelis. Pomohli stovkám ľudí – po prežitom terore zo

strany islamistov z Boko Haram mohli vďaka tomu začať v živote odznova.

Takisto S. sa dnes darí oveľa lepšie. Má zabezpečené potrebné lieky aj psychoterapiu. Halucinácie sa stratili, znovu prijíma potravu a normálne spáva. Urobila veľký pokrok. Učí sa za krajčíru. Do centra teraz prichádza na pravidelné kontroly. Zameriavajú sa na terapeutickú podporu jej budúcich profesijných plánov, pretože S. chce v živote niečo dokázať. Nechce, aby stretnutie s Boko Haram navždy poznamenalo jej život. Otec Fidelis nás informuje: „Prišla sa nám poďakovať a opýtať sa, či môže pokračovať vo vzdelávaní po ukončení strednej školy. V súčasnosti sa už prihlásila na prijímacie skúšky na univerzitu.“

Biskup Oliver Dashe Doeme pri katedrále poškodenej skupinou Boko Haram

Centrum ľudských zdrojov a praktického výcviku v liečbe traum, Maiduguri

KRAJINA RASTIE

PROSTREDNÍCTVOM DIALÓGU

V šiestej kapitole encykliky Fratelli tutti vystupuje ponímanie života ako umenia stretnutia so všetkými, pretože od všetkých sa niečo dá naučiť a nikto nie je neužitočný. Tému sa v sérii diskusií Cirkev a spoločnosť venovali Radovan Šoltés z Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove a riaditeľ Inštitútu Communio v Žiline Zdeno Pupík, moderovala Júlia Kavecká.

TEXT Dušan Václav FOTO Ján Miške

● **Júlia Kavecká:** Pomôžem si citáciou z encykliky: „Krajina rastie, keď jej rôzne kultúrne bohatstvá vedú konštruktívny dialóg – ľudová kultúra, univerzitná kultúra a kultúra mladých, umelecká kultúra a technolo-

gická kultúra, ekonomická kultúra, kultúra rodiny a kultúra médií. Ako chápať tieto druhy kultúry a čo to znamená – viesť dialóg?

Radovan Šoltés: Slovo „kultus“ z gréčtiny súvisí s agrárnym svetom: pestovať. V slove kultúra je vyjadrené

to, čo kedysi starovekí Gréci, u Platóna zvlášť, nazvali pojmom „starosť o dušu“. Dodnes to používame v kontexte, že človek sa musí nejakým spôsobom pestovať, formovať a to je sebaučovanie. Starosť o dušu znamená pýtať sa na to, čo je podstatné v živote, a hľadať to, čo by sme na-

zvali slovom „dobro“. Dobrom je všetko to, čo pomáha človeku byť naozaj človekom. Logos v gréčtine znamená slovo, ale zároveň je to aj pomenovanie pre pravdu, zákon, niečo, čo je božské. Vieme, že apoštol Ján používa tento termín, keď hovorí o Ježišovi: na počiatku bol „logos“. „Dia“ = skrz, je pohyb slova, ktorý sa deje medzi poslucháčom a tým, kto hovorí. Slovo dialóg má pápež František hneď na začiatku tejto kapitoly vyjadrené v slovách počúvať, pozeráť, pochopiť, hľadať styčné body.

Zdeno Pupík: Otázka kultúry a dialógu sa mnohým javí ako veľmi akademická. V encyklike *Fides et ratio* sv. Ján Pavol II. načrtnol hlavné koncepty kultúry:

1. Človek žije opravdivým ľudským životom vďaka kultúre, takže to nie je niečo, čo by nemalo súvis so životom.

2. Človek je jediným tvorcom a príjemcom kultúry.

3. Základným rozmerom kultúry je mravnosť.

4. Kultúra je potvrdením a dôkazom národnej identity. Je zaujímavé, že pápež Ján Pavol II. tu dáva do popredia nielen rozmer individuálny, ale aj rozmer národný.

5. Medzi vlastnosti kultúry patrí univerzalizmus, humanizmus, služba pravde, dobru, kráse a slobode.

6. Je nevyhnutné skúmať vzťah medzi kultúrou a náboženstvom, medzi kultúrou a vierou. Z uvedeného vidieť, že kultúra a dialóg nie je divná téma, ale je to téma, ktorej sa Cirkev venovala dlhodobo a dávno. Začali sme citátom: „Krajina rastie, keď jej rôzne kultúrne bohatstvá vedú konštruktívny dialóg.“ Čím rastie krajina? Slovensko je sekulárnou krajinou, aj keď sa hrdo hlásime k cyrilo-metodskému odkazu. To nie je žiadna schizofrénia, ale tieto dve skutočnosti sa navzájom dopĺňajú a hľadajú styčné plochy. V citáte pápež František vymenoval rozličné druhy kultúry. Pomenoval piliere postmodernej spoločnosti – ľudovosť, univerzita, umenie, technológia, ekonomika, rodina a médiá. Keď uvažujeme nad tým, čo znamená, že krajina rastie, tak uvažujeme o civilizovanosti, prosperite, životnej úrovni, ale, samozrejme, aj o vzťahu k Pánu Bohu.

● Júlia Kavecká: Jedným z pilierov spoločnosti sú médiá. Hovorí sa, že majú veľkú moc. Aká je úloha kresťanských médií?

Radovan Šoltés: Zmyslom a úlohou náboženstva bolo, okrem iného, vysvetľovať svet. Dnes túto úlohu značne prevzali médiá. Je pravdou, že sa nám to trochu mení v kontexte vzniku nového typu médií – sociálne siete, ktoré už začínajú mať navrch oproti klasickým médiám. Podieľajú sa na vytváraní svetového názoru. V tomto zmysle úloha kresťanských médií je vyvažovať. Zmyslom médií nie je vytvárať správy, ale informovať o veciach. Úloha kresťanských médií je podieľať sa na sprostredkovaní kresťanského posolstva. Majú viac pastoračný ako evanjelizačný charakter. Aj keď je dilema, ako majú vyzeráť – či majú byť pastoračné v zmysle

„CIRKEV, AK CHCE
BYŤ SÚČASŤOU
POSTMODERNÉHO SVETA,
MUSÍ BUDOVAŤ AJ SVOJU
DIGITÁLNU IDENTITU.“

(ZDENO PUPÍK)

vysielania svätých omší, modlitbových stretnutí, ktoré oslovujú skôr staršiu generáciu, alebo by mali byť naopak zamerané na rôzne diskusie a byť viac vzdelávacie. Veľkou výzvou pre médiá je ponúkať možnosť rozprávania a zdieľania skúsenosti so žitou spiritualitou, po ktorej je súčasný človek hladný.

● Júlia Kavecká: Darí sa kresťanským médiám na Slovensku robiť to, čo by mala byť ich úloha?

Radovan Šoltés: Nikdy nenájdete stopercentný kompromis, aby všetci boli spokojní. Ak oslovíte staršiu generáciu, vtedy mladšia generácia povie, že čaká niečo iné a naopak. Problémom je, že kresťanské médiá sa nikdy nemôžu merať úrovňou a atraktivitou klasickým médiám. Posolstvo, ktoré

sa spája s kresťanstvom, nie je len otázka nejakej atraktivity informácie, kladie totiž na človeka nároky. V tomto zmysle akákoľvek forma evanjelizácie, pastoraácie sa vždy stretne so súhlasom, ale aj s istým odporom, pretože vyzýva k tomu, aby človek urobil niečo so svojím životom. To nevidíte v klasických komerčných médiách. V tomto zmysle kresťanské médiá budú vždy ťahať za kratší koniec.

Zdeno Pupík: Kresťanské médiá na Slovensku to majú ťažké, pretože Slovensko je malý trh. Vytvoriť kvalitné médium je naozaj náročné. Médiá majú informovať, aj formovať, vzdelávať aj zabávať. Kresťanské médiá sa snažia najmä formovať. Už menej informujeme – ako keby to až také dôležité nebolo. Správy berieme od hocikakých médií. Treťou úlohou médií je zabávať – tomu sa sekulárne médiá venujú najviac. V oblasti zábavy sa kresťanské médiá nemôžu porovnávať so sekulárnymi médiami. Snažíme sa ponúkať alternatívu. Kresťanské médiá sú na Slovensku na to, aby sme mali vlastný priestor pre vlastné témy. Budúcnosťou sú aj regionálne médiá. Ľudí čoraz viac zaujíma, čo je prítomné v ich obci, regióne, lebo to posilňuje ich identitu ako komunity alebo regiónu. My kresťania ako keby sme ešte celkom nedocenili sociálne siete. Každá úspešná firma vo svetskom ponímaní musí budovať svoju digitálnu identitu. Aj Cirkev, ak chce byť súčasťou postmoderného sveta, musí budovať svoju digitálnu identitu a musíme sa k tomu postaviť tak, že to tvorí súčasť nášho posolstva. Videli sme to počas lockdownu. Svätý Otec František v tejto kapitole v súvislosti s médiami zdôrazňuje, aby sa dával priestor aj druhej strane, aby sme sa nebáli pestrosti. Zdá sa mi, že na Slovensku toto nezvládame – aj sekulárne, aj kresťanské médiá si vytvárajú svoje vlastné kluby fanúšikov, ako keby sme sa báli konfrontácie. A predsa pápež František hovorí o tom, aké je dôležité dávať priestor druhej strane a že pestrosť je niečo, čo obohacuje. Je to veľká výzva do budúcnosti – naučiť sa otvorenosti aj pre druhý názor. ●●

(Viac v archíve Rádia Lumen, relácia Karmel z 9. mája 2021)

už **3.** pokračovanie
**DOBRODRUŽSTVA
 PRE MLADÝCH**
 s kresťanskými hodnotami!

KÚPTE TERAZ v kníhkupectvách
 alebo na jurajvojtas@gmail.com

RÁDIO MÁRIA
 SLOVENSKO

Môžete nás počúvať **Rádio, ktoré sa s vami modlí**

- @ www.radiomaria.sk
- f www.facebook.com/radiomaria.sk
- 📱 Mobilné aplikácie: Rádio Mária Slovensko

Spojte sa s nami
 telefonicky: **+421 919 233529**
 emailom: **info.slo@radiomaria.org**

Rádio Mária Slovensko, Mlynské Nivy 73, 821 05 Bratislava

KNIHY DON CAMILLO
 Z VYDAVATEĽSTVA TV LUX

Veselé príbehy zo života talianskeho kňaza Dona Camilla v dvoch dieloch **Don Camillo a jeho svet** a **Don Camillo a jeho ovečky**.

✉ eshop@tvlux.sk
 ☎ 02/21 29 55 11

9,90€

25 % ZĽAVA PRE ČLENOV KLUBU PRIATEĽOV TV LUX

KAM NA VÝLET V ŽILINSKEJ DIECÉZE?

VRŠATECKÉ BRALÁ

Vršatecké bralá sa nachádzajú v pohorí Bielych Karpát, pri obci Vršatecké Podhradie. Do obce sa môžeme dostať autobusom verejnej dopravy alebo vlastným autom.

TEXT Rastislav Šmidovič FOTO Dobrosław Grygar

Pre spoznanie celého masívu a jeho zaujímavostí odporúčame použiť náučný chodník – Okolo Vršatca. Bol vybudovaný už v roku 1990, ale prešiel niekoľkokrát úpravou, až do terajšej podoby. V teréne je osadených desať informačných tabúľ, ktoré návštevníka postupne oboznámia s tým podstatným o živé i neživej prírode, ale aj o histórii miestneho kraja.

Odporúčame začať po žltej turistickej značke smerom na vrch Chmeľová. Výstup na tento vrch je odbočkou z náučného chodníka, ale odporúčame absolvovať túto približne 20-minútovú

zachádzku. Chmeľová je so svojou nadmorskou výškou (925 m) druhým najvyšším vrchom Bielych Karpát. Naskytá sa odtiaľ nádherný výhľad do údolia Váhu.

Žltou turistickou značkou potom pokračujeme až k okraju obce Červený Kameň. Tu sa na asfaltovej ceste pri kaplnke napojíme na modrú turistickú značku a začneme sa vracieť smerom k miestu, kde sme vyštartovali. Asfaltová cesta je spočiatku veľmi prudká a tento značený cyklochodník využívajú pri tréningu pre jeho strmosť cestní cyklisti. Od sedla Chotuč sa nám opäť naskytnú pohľady na Vršatecké bralá.

Chodník prechádza aj samotnou obcou Vršatecké Podhradie a od miestneho cintorína prechádzame popod Vršatecké hradné bralo. Oblasť bola osídlená už v minulosti, ale samotný hrad na tomto mieste začali stavať v 13. storočí po mongolskom vpáde, aby chránil severozápadné hranice Uhorska. Zo známych majiteľov hradu treba spomenúť Matúša Čáka Trenčianskeho či Stibora zo Stiboric. V 15. storočí prešiel hrad rozsiahlou rekonštrukciou a z toho obdobia, z roku 1439, sa dochovala prvá písomná zmienka o Vršateckom Pod-

hradí, vtedy označovanom ako Podhradhye. Po 17. storočí začal hrad upadať, pretože šľachta začala obývať nižšie položené sídla, predovšetkým kaštieľ v Pruskom. V 18. storočí bol zámerne zničený výbušninami. Dnes je z hradu iba zrúcanina, ale aj tak sa môžeme dostať do spodného hradu alebo až na samotný vrchol brala. Výstup je veľmi zaujímavý, je však veľmi nebezpečný a exponovaný. Z náučného chodníka nás navigujú smerové tabule. Prehliadkou hradu sa končí tento nenáročný, približne 6 km dlhý okruh.

MEDZI HRIADKAMI

JÚL V ZÁHRADE

TEXT A FOTO Dalibor Hirner, Záhradníctvo Garten – Hirner, Lietavská Lúčka

Po vytrvalom boji so škodcami a chorobami v tomto mesiaci už zberáme úrodu drobného ovocia, čerešní, skorých jablák, broskýň, marhúľ, sliviek.

Popadané a nahnité plody dáme do kompostu. Po zbere prestrihávame kôstkoviny, slivky, marhule, broskyne, čerešne. Odstraňujeme poškodené konáre a ošetrujeme rany. Okolo mladých stromčekov čistíme okolie od buriny a pri suchom počasí robíme zálievku.

Plody, ktoré neskonzujeme, spracujeme na kompóty, šťavy, sirupy, džemy, prípadne zmrazíme. Ja si odkladám do mrazničky jahody, ríbezle, maliny, černice, ktoré neskôr použijem ako príchuť do jablkových presnídávok.

ZBERÁME AJ VYSIEVAME

V zeleninovej záhrade v júli zberáme uhorky, kaleráb, šalát, skorú mrkvu, špenát, zelenú cibuľku, skorý cesnak, pór. Dozrievajú nám rajčiny,

papriky, rôzne druhy tekvic, stále môžeme vysievať špenát, šalát, kôpor, redkovku, červenú repu, fazuľku nazeleno a sadiť celoročný kaleráb.

Preto doprajeme zelenine dostatok vlahy a výživy. Nezabúdajme plieť

Skorá mrkva guľatá

burinu a kypriť záhony. Na rajčinách vylamujeme bočné výhony z pazúch listov. Odstraňujeme aj spodné listy, aby sa plodom dostalo čo najviac slnka a vzduchu, aby nám nedostali plesneň.

ABY ZNOVA KVITLI...

V okrasnej záhrade odstraňujeme z trvaliek staré listy a vňate. Odstrihávame odkvitnuté kvety na ružiach, trvalkách, levanduliach a tavolníkoch. Tak dosiahneme, že nám znovu zakvitnú. Doprajeme im dostatok vlahy a prihnojujeme ich prípravkami s vyšším obsahom stopových prvkov – draslík, horčík, fosfor, železo.

Vyberieme z pôdy skoré cibuľoviny – tulipány, narcisy, prípadne aj krokusy. Ak je pri sebe veľa cibuliek, majú málo miesta aj živín a prestávajú v ďalšom období kvitnúť.

Po vysušení a dezinfikovaní cibuliek ich v septembri nasadíme znova do pôdy v plastových košíkoch, ktoré si môžeme zakúpiť v záhradkárskych obchodoch. To kvôli hrabošom a myšiam.

Velkú pozornosť venujeme aj trávniku, dbáme o dostatok vlahy a prihnojujeme už celoročným hnojivom. Do polovice septembra môžeme tiež vysievať a pokladať trávniky.

Skorá slivka Katinka

RECEPTY Z DOMÁCEJ KUCHYNE

RÝCHLY OVOCNÍČEK S TVAROHOHOM

Konečne tu máme letné dni. Aj v kuchyni sa (asi väčšina) chceme zdržať čo najkratšie s čo najlepším výsledkom... Rozhodla som sa preto urobiť letnú výnimku a urobiť extra rýchly ovocný koláč, ktorý s pomocou rodičov zvládne aj dieťa.

TEXT A FOTO Lucia Šmidovičová

Pri jeho príprave minimalizujeme počet riadov a výsledok je perfektný. Samozrejme, kváskový je kváskový. Tu niet čo porovnávať.

Budeme potrebovať:

300 ml mlieka,
4 vajička,
150 ml oleja,
50 ml bieleho jogurtu/kyslej smotany,
500 g polohrubej múky,
300 g mletého cukru (práškový/trstinový), v prípade veľmi kyslého ovocia je možné dať viac cukru,
1 kypriaci prášok,
1/2 KL jedlej sódy,
štipku soli do múky,
(200 g tvarohu vymiešaného s trochou cukru).

Postup: Do väčšej misy dáme mlieko, vajička, olej, jogurt a cukor, metličkou vymiešame. Pridáme múku s kypriacim práškom a sódou, vymiešame a dáme na plech vystlaný papierom na pečenie alebo vymastený maslom a vysypaný múkou, prípadne kokosom. Ak máte radi tvaroh, tak v tejto fáze lyžicou dávame na cesto

kôpky tvarohu, ktorý sme vymiešali s cukrom. Následne dávame ovocie podľa chuti a možností. Jahody, marhule, ríbezle, čerešne. Pečieme vo vyhriatej rúre na 180 °C približne 30 minút. Môžeme pre istotu drevenou špajdlou vyskúšať, či už je koláč prepečený. Pečieme, kým špajdľa neostane čistá – bez cesta. Necháme

vychladnúť, až potom krájame. Kto má tendencie to nezvládnuť, plech odnesie do inej miestnosti, zamkne a kľúč odovzdá zodpovednej osobe s pevným charakterom, riskuje totiž, že pri krájaní horúceho koláča sa cesto zrazí a už to nebude úplne ono.

Dobrá chuť!

Š	P	E	Č	I	A	T	K	A	D	A	C	B	O	R	Ý	V
I	O	Č	L	O	V	Á	R	P	R	I	T	N	U	O	E	R
Š	K	L	I	E	N	T	K	I	O	A	E	S	U	D	C	A
K	O	M	É	D	I	A	I	E	B	L	M	L	R	I	E	B
A	J	C	E	P	E	L	S	R	O	Ú	Á	O	Ň	Č	R	E
A	Ň	A	K	L	A	D	A	K	T	J	N	Ó	G	A	V	C
V	E	V	Á	Z	V	F	L	O	A	K	T	A	I	M	A	P
A	Z	A	R	L	R	Ú	K	L	O	N	A	H	A	M	Á	N
T	Á	L	A	Š	E	A	I	R	É	T	O	L	S	Í	Č	Í
S	B	S	N	É	Z	A	B	A	L	Á	I	R	E	T	A	M
O	Ť	O	I	Č	E	L	E	N	K	A	M	R	A	Č	N	O
Z	A	N	E	P	R	Á	Z	D	N	E	N	O	S	Ť	V	K

OSEMSMEROVKA

BAZÉN, BÁZEŇ, ČELENKA, ČÍSLO, DEDIČ, DIELŇA, FARBA, KÁRANIE, KLADA, KLASIK, KLIENT, KOLENO, KOMÉDIA, KOMÍN, LOTÉRIA, MATERIÁL, MRAČNO, NÁMAHA, NÁMET, OSLAVA, PAMIATKA, PEČIATKA, PIERKO, POKOJ, PRÁVO, REZERVA, ROBOTA, RODIČ, SLEPEC, SMÚTOK, SUDCA, ŠALÁT, ŠIŠKA, TRIBÚNA, ÚKLON, VAGÓN, VČELA, VEDRO, VLAST, VRABEC, VRECE, VÝROBCA, ZANEPRÁZDNENOSŤ, ZOSTAVA

Sv. (riešenie osemsmerovky) sa narodila 12. augusta 1591 v Paríži. Po ovdovení ju kráľovský almužník Vincent de Paul zaangažoval do charitatívnej činnosti spoločenstva „Panie kresťanskej lásky“. S pomocou sv. Vincenta neskôr založila Rehoľnú spoločnosť dcér kresťanskej lásky – vincentky. Rehoľné sľuby zložila 25. marca 1642. V tento deň si sestry obnovujú sľuby zasvätenia. Zomrela 15. marca 1660. Za blahoslavenú bola vyhlásená v roku 1920 a za svätú v roku 1934. Pápež Ján XXIII. ju v roku 1960 vyhlásil za patrónku sociálnych pracovníčok. V ikonografii je zobrazená v dobovom oblečení v prítomnosti chudobných, často detí, alebo s košíkom v ruke.

SPRÁVNE ODPOVEDE A VÝHERCOVIA:

Osemsmerovka:

Správna odpoveď: Bl. Diana.

Krížovka: Správna odpoveď: ...Ducha Svätého tým, čo ho prosia!

Výhru získava:

Ráchel Uríková, Rudinská.

Správne odpovede posielajte na adresu:

Redakcia NŽD,
Jána Kalinčiaka 1, 010 01 Žilina
alebo emailom:
odpovedenzd@dcza.sk.

KRÍŽOVKA

Autor: Miroslav Gomola

Prečo by sa Boh presadil v gastronómii? ☺
(tajnička).

Aberdeen brook Csere Seele	ohmatáva (hovor.)	tropické čierne drevo	neón (zn.)	ustanov		1	duša, po nemecky	nadpri- rodzená bytosť
4					Local Security Authority Iodenica			
škótske mesto								
EČV okr. Košice			náš bývalý futbalista hlavné jedlo dňa					
súhlas				bodá rodič				
	3	lebo (bás.) riadil			šiel, po česky taľ. pilot Moto GP			
pulóvre							potok, po angl.	2
video- nahrávka					ECV okr. Břevláv meno Cosbyovej			
oersted (zn.)			náš astronóm Erik (dom.)					
ide, po česky				sľed EČV okr. Rožňava				
spevák The Doors (Jim)								
získaj lovom					ktorý			

POMÔŽEME VÁM ORIENTOVAŤ SA V DIGITÁLNOH SVETE

PORADÍME VÁM

- S VÝBEROM POČÍTAČA, SMARTPHONU, ELEKTRONIKY
- S NÁKUPOM POČÍTAČA, SMARTPHONU, ELEKTRONIKY

ZARIADENIE VYBERIEME, NASTAVÍME PRIAMO PRE VÁS A ZAUČÍME VÁS.

RADI S VAMI PREDISKUTUJEME VAŠE IT POŽIADAVKY ALEBO PROBLÉMY
A PORADÍME VÁM.

DOHODNITE SI KONZULTÁCIU ALEBO STRETNUTIE NA TEL. ČÍSLE 0949 329 648.

WWW.PC-CONSULTING.SK

LOGISTICKÁ SPOLOČNOSŤ

V KYSUCKOM NOVOM MESTE

PONÚKA PRÁCU:

- » VODIČ VZV » SKLADNÍK » SKLADOVÝ REFERENT » VEDÚCI ZMENY
- » ŠOFÉR NÁKLADNÉHO AUTA (JAZDY V RÁMCI MESTA)

NÁSTUP: AUGUST – OKTÓBER 2021. TRVALÝ PRACOVNÝ POMER ALEBO DOHODA.
PRE BLIŽŠIE INFORMÁCIE NÁS NEVÁHAJTE KONTAKTOVAŤ: KARIERA@ZAHLEAN.SK

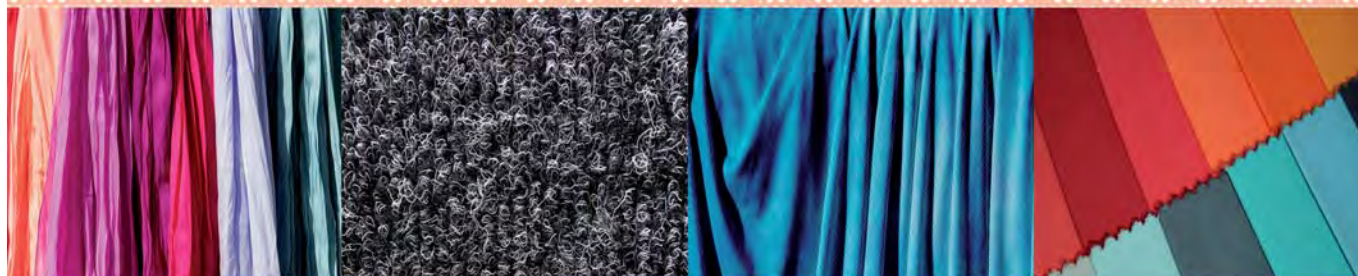
AMAZONKA

BYTOVÝ A METROVÝ TEXTIL

PREDAJŇA – A. Bernoláka 41, Žilina, Tel.: 041/7234647
PREDAJŇA – Nám. slobody 168, Kysucké Nové Mesto, Tel.: 041/4214684

www.amazonka-textil.sk

PRIJMEME PREDÁVAČKU, TEL.: 041/7234647

Skús KiNEKUS®

DOMÁCNOSŤ / DIELŇA / ZÁHRADA

**Odkôstkovač
na čerešne**
mechanický,
nádobu
plastovú
30212204

CENOVÝ TRHÁK

4⁹⁹ €

~~5⁹⁰ €~~

Odšťavovací hrniec
nerezový, 3-dielny, objem 8 l, hrubé dno, sklenená
pokrievka, vývod s hadičkou,
pre odšťavovanie na pare, na rôzne ovocie
3028481

CENOVÝ TRHÁK

34⁹⁰ €

~~45 €~~

**Vychutnaj si
LETO.**

Klotilda odporúča:

Uhlová brúska AG-L0118
na kotúče ø 125 mm, AKU 18 V SYSTEM,
komfortná rúčka s osadením do troch
polôh, s kufríkom, balenie neobsahuje
batériu a nabíjačku
15910020

PROKiN
AKU 18V system

KUFRÍK
V CENE

CENOVÝ TRHÁK

49⁹⁰ €

~~59⁹⁹ €~~

Lavica DIANA
tropické drevo Meranti,
s úložným priestorom
a sedákom,
rozmery
93x120x65 cm,
hĺbka úložného
priestoru 27 cm
232077

CENOVÝ TRHÁK

169 €

~~199 €~~

Lehátko ETELA
tropické drevo Meranti, rozmery
188x73x67 cm, polohovateľné,
na kolieskach, s područkami
232037

CENOVÝ TRHÁK

149 €

~~169 €~~

Už **30 rokov** Vám prinášame
radosť z užitočných vecí

KiNEKUS

Nájdete exkluzívne v predajniach KiNEKUS a v partnerských obchodoch

KiNEKUS ŽILINA, Kamenná 4, 041/777 77 77

U nás si aj natankujete kvalitu SLOVNAFT, navyše za rozumnú cenu.

Bratislava, Vajnory - NC Vajnoria, Pri starom letisku 3
Bratislava, Petržalka - Fedinova 14
Nitra - HomeBox, oproti MÖBELIXU, Bratislavská 35
Trenčín - Belá 7575, oproti OC Laugaricio
Púchov - Okružná 1746/74, pri ČS Slovnaft

Prievidza - Nábrežná 11
Martin - OC Turiec, pri Tesco
Ružomberok - Bystrická cesta 2159
Košice - OC Cassovia, Pri Prachárni 4
Poprad - OC Kriváň, oproti OC MAX, Dlhé Hony 5268/9

Prešov - Vihorlatská 1/A (budova Hypernovy) **Nový KiNEKUS**
a v ďalších 150 partnerských obchodoch...
www.kinekus.sk/partnerskeobchody

e-shop www.kinekus.sk

Uvedené ceny sú koncové vrátane 20% DPH a sú garantované počas akcie v trvaní od 5.7. do 31.7.2021 alebo do vypredania skladových zásob. Použitie obrázkov môžu mať ilustračný charakter. Za tlačové chyby predajca nezodpovedá. Prečísľované ceny sú bežné ceny u iných predajcov. Tovar do tejto akcie zabezpečuje KiNEKUS Veľkoobchod.